

ОҚ ЙЎЛ, БИТИРУВЧИЛАР!

Бугун республикаимиз умумий ўрта таълим мактабларида 11-синф битирувчиларига етуклик шаҳодатномалари тантанали суратда топширилади

“Сизга таъзим, устозлар!”, “Хайр, қадрдон мактаб!”, “Ассалом, мустақил ҳаёт!”, “Орзуларингиз қанот ёзсин!” сингари ёзувли лавҳаларга кўзимиз тушди.

Сирасини айтганда, ҳисҳаяжонларга тўлик бу каби ёзувлар ҳар бир кишини ҳаётга бошлаши, шубҳасиз. Айниқса, бундай дамларда устозлар ҳаяжонли дақиқаларни бошидан кечирадилар.

— Мустақил ҳаётга йўл олаётган 31 нафар ўқувчимни қалдирғочларга ўхшатайман, — дейди Тошкент шаҳар Чилонзор туманидаги 138-мактаб ўқитувчиси, 11-“А” синф раҳбари Санъат Соатова. — Зероки, қалдирғочлар бирон-бир уй айвонига ин курсалар, бутун меҳрини ўша гўшага бағишлар эканлар. Шу сингари бугунги битирувчилар қалбида кечаётган туйғуларни ҳис этиб, ўйлаб таъсирланиб кетаяйман. Ўттиз бир ўқувчи — ўттиз бир олам: бири шўх, бири мулоҳазали, синчков, ҳозиржавоб, билимга чанқоқ. Муҳими, бу ўқувчилар илмни баландларга олиб кетар йўл, деб билишади.

Дарвоқе, битирувчиларимиз Уйчи ва Тошлоқ туманлари битирувчи ўқувчиларининг ўзлари ўқиган синф хоналарини таъмирлаб бериш ҳақидаги ташаббусларини кўллаб-қувватлашди. Улар таъмирлаш ишларига ҳисса кўшиш билан бирга мактаб кутубхонасига 60 дан зиёд бадий китоблар ҳадя этишди. Хуллас, мустақил ҳаётга учирма бўлаётган ўқувчиларимизга “Йўлларингиз оқ, келажакингиз ҳамини порлоқ бўлсин!”, деб тилак билдириб қоламан.

Самимий суҳбат кенг дара тусини олди. Даврага 11-“А” синф битирувчилари ҳам кўшилишди.

Нодиржон АЛИМОВ:

— Бугун барча битирувчи тенгдошларим қатори мен ҳам ҳаяжондаман. Сабаби, ҳар бир янги кун бизларни мустақил ҳаёт оstonасига яқинлаштирмақда. Шу асноларда муаллимларимизнинг шўхлик қилган пайтларимиздаги панд-насиҳатларини ҳаёлимдан ўтказаяйман. Устозлар ҳар қандай пайтларда ҳам бизга фақат яхшилик соғинганини ҳис этиб турибман.

(Давоми 2-бетда)

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримов 21 июнь куни Оқсаройда Халқаро валюта жамғармасининг (ХВЖ) Ўзбекистон бўйича миссияси раҳбари Эрик Де Врайерни қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбари меҳмонни юртимизга ташрифи билан қутлар экан, Ўзбекистон билан ХВЖ ўртасида ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш масалаларини муҳокама этиш учун қулай имконият туғилганини таъкидлади.

Ўтган йил охирида Ўзбекистон билан Халқаро валюта жамғармаси ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги меморандум имзоланган эди. Ушбу ҳужжат доирасида жорий йилнинг 1 июлига қадар амалга оширилиши

керак бўлган тадбирларни ўз ичига олувчи мониторинг дастури ишлаб чиқилди. Таъкидламоқ керакки, Ўзбекистон мазкур дастурдаги барча пунктларни адо этди.

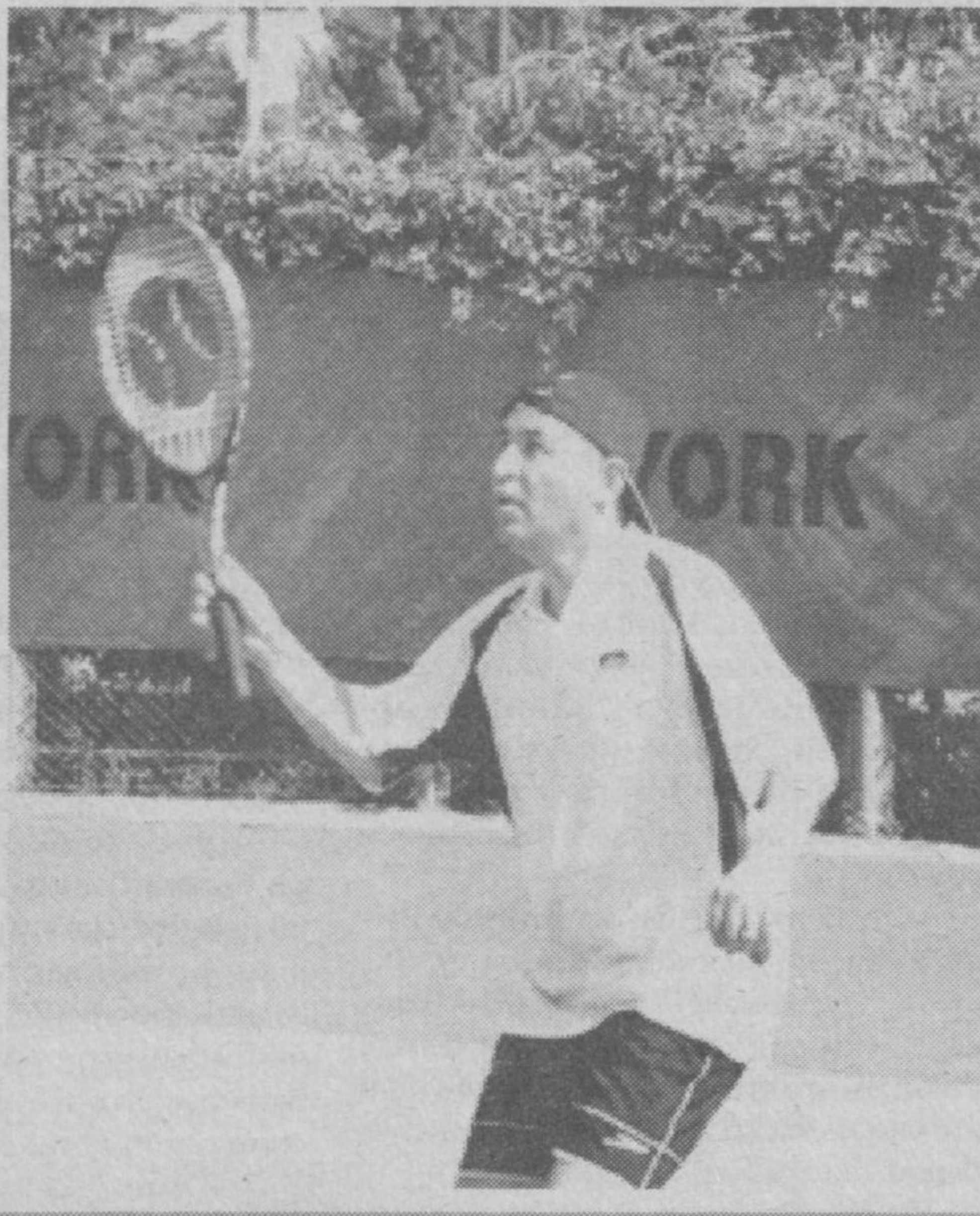
Меҳмон мамлакатимизда мониторинг дастури ижроси якунлари билан танишиб чиққанини, Халқаро валюта жамғармаси Ўзбекистон амалга оширган ишлардан мамнунлигини таъкидлади ва самимий қабул учун Президентга миннатдорлик билдирди.

Суҳбат чоғида Ўзбекистон билан ХВЖ ўртасидаги ҳамкорлик алоқаларини янада ривожлантириш, жамғарманинг мамлакатимизга хорижий сармоя жалб этишдаги иштирокини кенгайтириш масалалари муҳокама қилинди.

(ЎЗА)

ТАЪЛИМ РАҲБАРЛАРИНИНГ ҲАМ СЕВИМЛИ МАШҒУЛОТИ

3-бет

КАТТА ҲАЁТГА ЙЎЛЛАНМА

Мактабни битираётган ўғил-қизларнинг тақдири бугунги кунда ҳар бир ота-онани ўйлантириши аниқ. Бироқ меҳрибонлик уйларида вояга етган ёшлар тақдири ҳақида ким қайғуради?

Яқинда Самарқанд вилоят прокуратураси ташаббуси билан шаҳардаги касб-ҳунар коллежлари, академик лицейлар раҳбарлари ҳамкорлигида вилотдаги 6, 10, 11-меҳрибонлик уйларида тарбияланаётган 29 нафар ўғил-қизни ўзлари танлаган касб-ҳунар билим юртлирига жойлаштириш масаласи кўриб чиқилди.

— Бугунги кунда меҳрибонлик уйларида вояга етган битирувчилар тақдири барчамизни бирдек ташвишлантиради, — деди вилоят прокурорининг

катта ёрдамчиси Т.Абдуҳолиқзода. — Улар ҳаётда ўз ўринларини топишлари учун сиз ва бизнинг кўмагимиз зарур.

Йиғилишда иштирок этган барча ўқувчилар ўзлари танлаган касб бўйича қайси касб-ҳунар коллежлари ва академик лицейларда ўқиши мумкинлигини аниқлаб олди. Уларни ўқиш давомида ётоқхона ва моддий таъминлаш масаласи ҳам келишиб олинди.

Йиғилиш сўнггида вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи А.Бекмуродов меҳмонларга меҳрибонлик уйи битирувчиларига кўрсатаётган ёрдамлари учун миннатдорчилик билдирди.

Н.ШЕРБОЕВА

ОЗОДНИНГ
ОЛТИН МЕДАЛИ

2-бет

Жамид ЗОКИРОВ:

САНЪАТКОР
БЎЛМАСЛИГИМ
МУМКИН ЭДИ

5-бет

“ҲИМОЯ”ЛАР
ДАВОМ ЭТМОҚДА

6-бет

ТЕСТНИ ҚАНДАЙ
ЕЧИШ МУМКИН?

7-бет

ДАЛВАРЗИНТЕПА
СИРЛАРИ

8-бет

BOLALAR
DUNIYOSI

9-бетлар

ТАНЛАГАН
МУТАХАССИСЛИ-
ГИНГИЗДАН
КЎНГЛИНГИЗ
ТЎЛАДИМИ?

10-бет

ХАЛҚАРО БАНК
ТИЗИМИДА
ИНТЕГРАЦИЯ
МУАММОЛАРИ

10-бет

МАККАЖЎХОРИ
БИЛАН БОҒЛИҚ
КАШФИЁТЛАР

13-бет

ТЕЛЕДАСТУРЛАР

Келгуси ҳафта
теледастурлари
билан танишинг!

14-бет

ДАРСЛАРДА
МИЛЛИЙ
ЎЙИНЛАР

15-бет

ПАҲЛАВОН ВА
ШАЙТОН

16-бет

"Ma'rifat" sovrini uchun

ТАЪЛИМ РАҲБАРЛАРИНИНГ ҲАМ СЕВИМЛИ МАШҒУЛОТИ

Спортнинг катта теннис турига халқимиз орасида қизиқиш катта бўлганлиги боис, истиқлолга эришганимизнинг илк йиллариданоқ унга алоҳида эътибор қаратилди. Хусусан, Президентимиз Ислон Каримов ташаббуслари билан Ўзбекистон Республикаси Президенти кубоги учун халқаро нуфузли турнир ташкил этилиб, мана у ҳозирга қадар анъанавий тарзда ҳар йили ўтказилиб келинмоқда. Бинобарин, ушбу Президент кубогида Марат Сафин, Евгений Кафельников, Седрик Пьолин, Карлос Мойя каби халқаро миқёсда профессионал даражага кўтарил-

олиятларини ёритиш, уларга маънавий кўмак бериш йўлида хизмат қилиб келмоқда. Зеро, ҳар қандай кишининг меҳнатини қадрлаш, унинг кўнглига кириб бориш — бу энг олижаноб хизматлардан саналади.

"Ma'rifat" газетаси таъририяти халқ таълими тизими раҳбарлари ўртасида спорт-соғломлаштириш ишларини оммалаштириш, теннис мусобақасини тарғиб этиш учун шу ишга кўл урди. Энди жорий йилда илк марта ташкил этилган "Ma'rifat" газетаси соvrини учун мусобақаси ҳар йили ўтказилади ва анъанавий тус ола-

тов, "Ёшлик" кўнглили спорт жамияти Марказий Кенгаши раиси ўринбосари, 3-гурухдан ярим финалга йўлланма олган:

— Тахминан 1,5 йил аввал теннис билан шуғуллана бошладим. Бўш вақтларимда деярли теннис ўйнайман. Бу биринчи галда соғлигимни мустаҳкамласа, иккинчидан ўзимни тетик ҳис қиламан, кайфиятим чоғ бўлиб, руҳим кўтарилади. Ўз навбатида бу нарсалар меҳнат фаолиятимга ҳам ижобий таъсир кўрсатади. Қисқача айтганда, теннис менинг хоббимга айланган. Таклифим, агар ушбу ўтказилаётган "Ma'rifat" соvrини учун турнир ҳар йили ташкил этилиб, анъана тусини олса айни муддао бўлар эди.

Ислонжон Зокиров, Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси бошлиғи:

— Ўтган апрель ойида Фарғонада мактаб ўқувчиларининг "Умид ниҳоллари" спорт ўйинларининг финал босқичи бўлиб ўтган эди. Ана ўша вақтда, гарчи бизнинг ўқувчиларимиз умумжамоа ҳисобида биринчиликни эгаллаб, Президентимиз совғасига мушарраф бўлган эсаларда, уларнинг ҳаётига спортни янада кенгроқ олиб киришни кўнглимга тугиб қўйган эдим. Ҳозир ана шу режаларимни амалга оширмоқдаман. Шу ўринда бир нарсани кўшимча қилмоқчиман. Яъни, биз катталар фарзандларимиз ҳақида қайғурар эканмиз, лекин ўзимизни ҳеч ўйламас эканмиз. Раҳбарларимизнинг бугунги ўйинларидан сўнг, шу хулосага келдимки, бундан буён ўзим ҳам спортга жиддий ёндошаман, хусусан, теннисга. Чунки, спорт юқорида айтилганидек, соғлом ривожланишни таъминлайди. Бинобарин, соғлом кишигина соғлом фикрлайди. Бу эса ишнинг ривожига дега ни. Дарвоқе, "Ma'rifat" турнири ҳар йили ўтказилса, яхши бўлади. Сабаби, ҳар бир инсонда ғалабага бўлган иштиёқ бор. Бу сафар ютказ-

ган раҳбар кучли тайёргарлик кўриб, келгуси йил албатта, муваффақият қозонишга ҳаракат қилади.

Маҳмуджон Алиев, Навоий вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи:

— Ушбу турнир орқали Халқ таълими вазирлигининг асосий наشري ҳисобланган "Ma'rifat" газетасини республика миқёсида кенг тарғиб этиш мумкин. Бугунга келиб спортнинг теннис тури дунё миқёсида тез оммала-

ҳақида ўзаро фикр-мулоҳазаларимизни ўртоқлашдик. Ва, газета орқали ютуқ-камчиликларимизни, муаммоларимизни ҳал этиш йўлларини ўргандик. Бугун ниҳоясига етадиган мусобақани кўриб, энди бу ташаббусни Навоий вилояти халқ таълими тизимида ҳам амалга оширамиз. Ўз навбатида, таълимимиз масъуллари ҳам туманларда буни кенг тарғиб этишади. Қарабсизки, бу хилдаги тарғибот ўқувчиларимиз қалбига етиб боргач, келгуси йил Хоразмда бўлажак "Умид ниҳоллари" спорт ўйинларида катта теннис бўйича, албатта, зафар қучамиз.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, "Ma'rifat" газетаси турнирини ўтказишдан кўзланган мақсадни биз юқорида айтиб ўтган эдик. Кўриб турибсизки, раҳбар ходимларимиз турнирнинг замиридан янги қирраларни излаб топдилар, бу орқали янги мақсадларга етишиш мумкинлигини эътироф этдилар. Зеро, бошлаган бу хайрли ишимизни келгусида ҳам албатта, давом эттирамиз ва ҳар йили ўтказилажак анъанага айлантирамиз. Ниятимиз, турнирни таълим раҳбарлари ўртасида оммалаштириш ҳамда сеvimли мусобақага айлантиришдир.

Дарвоқе, "Тошкент теннис Маркази"нинг директори, тренерлари, қисқаси барча ходимлари ушбу мусобақанинг яхши ўтишида бош-қош бўлишмоқда.

Газетанинг келгуси сонидан эса турнир ғолиблари ва уларнинг муваффақият қозонишларида кўл келган жиҳатлари ҳақида маълумот берамиз.

Камолитдин АЛИОХУНОВ,
"Ma'rifat"нинг махсус мухбири
Бурҳон РИЗО олган суратлар.

ган моҳир ракетка усталарининг иштирок этиб келаётганликлари, мазкур турнирнинг нуфузи қай даражада юқори эканлигидан далолат беради. Бундан ташқари аёллар ўртасида "Тошкент оупен", "Челленжер" мусобақаларининг ташкил этилаётганлиги ҳам фикримизни янада мустаҳкамлайди. Зеро, бугун теннис мусобақаларига ҳукумат даражасида эътибор қаратилаётгани боис, республикамизнинг барча вилоятларида замонавий, барча талабларга жавоб берадиган теннис кортлари қад кўтарди. Ва улар ҳозирга келиб спортга ошно кишиларнинг сеvimли ўйингоҳларига айланди.

Теннисга бўлган бу каби оммавий қизиқиш сабаб, кеча пойтахтимиздаги нуфузли теннис кортлардан саналган "Тошкент теннис маркази" ўйингоҳида республикамиз зиёлилари нашри ҳисобланмиш "Ma'rifat" газетасининг соvrини учун Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги тасарруфидаги ташкилот раҳбарлари ўртасида теннис мусобақалари бошланди.

"Ma'rifat" жамиятимизнинг барча қатламлари аъзоларига ёшлиқдан сабоқ ўргатиб, уларнинг маърифатли бўлишлари учун қайғурган устоз-мураббийларимиз фа-

ди. Кеча 5 гуруҳга бўлиниб куч синашган таълим фидойилари бугун ярим финал ҳамда финал баҳсларини ўтказдилар. Ва, биринчи ўринни эгаллаган ғолиб Халқ таълими вазирлигининг биринчи даражали диплом ҳамда "Ma'rifat" газетаси кўчма кубоги ва қимматбаҳо совғаси билан тақдирланади. Иккинчи ва учинчи ўрин соҳиблари эса II—III даражали диплом ҳамда махсус совғаларга сазовор бўлишади. Шунингдек, фаол қатнашган иштирокчилар ҳам тегишли номинациялар бўйича эсдалик совғаларини кўлга киритдилар.

Қуйида биз турнир иштирокчилари билан суҳбатда бўлдик.

Муҳаммаджон Тошма-

Торларнинг мохирона чертилишидан, созанда қалбининг титрашидан бунёд бўлаётган сеҳрли, турфа маромдаги майин мумтоз куй янграпти. Бир байрам баҳона йиғилишган эллик нафардан зиёд ёшлар юз-кўзларига қараб ушбу мусиқани ижобий маънода ҳис қилишаётганини кузатмаймиз. Аксинча, ҳаммасинингмасу деярли ярмидан ошигининг ушбу мумтоз куй "Феруз"ни хушламасдан, энсалари қотганича қабул қилаётганини кўриш мумкин. Бу вазиятни "тўғри тушуниб етган" кеча ташкилотчилари миллий маънавиятимиз дурдоналаридан бири бўлган куйни дарров тугатишди-да замонавий "ПОП" усулидаги машхур бир хорижий куйни ўтирганлар эътиборига ҳавола этишди. Бирданига залда жонланиш бўлди. Йиғилганлар ўтирган жойларида беихтиёр қўл-оёқларини ҳаракатга келтириб, кўтаринки кайфиятда рақсга туша кетди. Шундан сўнг оғир, вазмин "Титаник" янгради, ёшлар уни ҳам ҳис қилишди, мос равишда рақсга тушишди.

Ўйланиб қолдим: ўзимизнинг тилимиздаги сўзларда айтилган миллий куй-қўшиқларимизни кўпчилик ёшларимиз қабул қилишмайди-ю, аммо ўзга тилда куйланган, рақс жараёнида ҳам кескин ҳаракатларни талаб этадиган мусиқаларни жон қулоқлари билан эшитишади. Бу фикрлар билан хорижий куй-қўшиқларни камситиш ниятидан йироқмиз. Ундан кейин қай йўсинда, қайси миллат санъат асаридан завқланиб маданий дам олиш ҳуқуқлари ҳам чеғараланмаган. Фақатгина бу ерда миллий кадрларимиз, меросимизни, хулласи ўзбекон менталитетимизни ўзида акс эттирган санъат асарларимизга бўлган бу каби муносабат нотабийдек гўё.

Миллий мафкура, миллий ғоя тушунчаларини ёшлар онгига сингдиришни бугун таълим тизимининг илк босқичи бўлган мактабгача таълим муассасала-

Fikr, mulohaza, taklif

ридан бошлаган эканмиз, бу албатта миллий дунёқарашнинг юксалишига хизмат қилади. Зеро, ушбу мулоҳазаларимиз

Мумтоз куй-қўшиқларга салламно солиб рақс тушишганда эса, улар бор ижроларини мурағаккина қалбдан чиққан ҳаро-

— Агарда бой меросимизнинг ўлмас дурдоналари саналадиган мумтоз куй-қўшиқларимизга нисбатан мана бу жажжи болаларимизда меҳр-муҳаббат уйғота олсак, шундагина орзумиздаги миллий кадрлар шак-

га ҳижжалаб ўргатаётган бу боғча опа ўз фикрларини куйидагича баён этди:

— Ҳозир мен Тоҳиржонга "Фарғона тонг отгунча"ни ўргатайман. Чунки, унинг қўшиқ айтишга иқтидори бор. Энди ашуланинг оғирлигига келадиган бўлсак, Тоҳиржон имконият даражасида айтади. Асосийси, болаларда шундай куй-қўшиқларимизга нисбатан меҳр-муҳаббат уйғонади. Ҳозир замонавий технологиялар тараққий этган даврда кўпчилик мактабгача таълим муассасаларида фақатгина техника кучига ишониб қолинган. Бу ерда меҳнат ҳам жуда кам талаб қилинади ва мусиқалар ҳамда унга мослаштирилган рақсларнинг ҳам савияси саёз. Бугун шундай руҳда ўсган бола кун келиб шу йўсиндаги мусиқий дунёга ошно бўлади. Тўғри, мусиқий ускуналардан ҳам фойдаланиш керак, лекин болажонларнинг ўзларининг имкониятлари келишиб турган жойда оз бўлсада изланувчанлик бўлиши лозим. Ҳатто шундай боғчаларни биламанки, мусиқа раҳбарлари умуман фаолият кўрсатмайди. Бирон-бир тадбир ёки байрамларда кичкинтойлар фақатгина магнит тасмасига туширилган қўшиқларга рақс тушишади. Миллий мусиқамизга бўлган муносабатнинг ҳаминқадарлиги, бу борадаги саводхонлигимизнинг пастлигига шу каби кўз илғамас омиллар сабаб бўладики, бундан кўз юмиб бўлмайди. Шунинг учун ҳам миллий сахна кийимлари, қўшиқлар, ўйинчоқлар фарзандларимиз онгида тез тасаввур уйғотадиган воситалар саналади. Шундай экан, бу хусусдаги ҳаракатларимизда совуққонликка йўл қўймасликнинг вақти аллақачон етиб келди, менимча.

Биз ҳикоя қилган мактабгача таълим муассасасидаги миллий куй-қўшиқларимизни болажонларга ўргатиш борасидаги тажрибалар ва ходимларнинг фикрларини кенг амалиётга тавсия этса арзийди.

Насиба ЭРХОНОВА,
"Ma'rifat" мухбири

МУСИҚАНИ ТУШУНИШ БОЛАЛИКДАН БОШЛАНАДИ

ёхуд "Ушшоқ", "Муножот", "Чўли ироқ", "ПОП", "РОК" ҳақида

далил-исботи сифатида Паркент туманининг "Лола" номли 2-мактабгача таълим муассасасида олиб борилаётган ишларни кўрсатиб ўтса арзийди. Бу масканининг 160 нафар кичкинтойлари "Шошмаком"нинг қатор куйларидан тортиб "Мустаҳзоду", "Ушшоқ", "Чўли ироқ", "Муно-жот"гача бошларини сарак-сарак қилиб тинглашади.

рат эвазига амалга ошираётганининг гувоҳи бўласиз. Айниқса, байраму тантаналарда ноъанавий ва намунавий машғулларда мусиқий дастурларнинг миллий руҳ билан ўтилиши тумандаги барча МТМ ходимлари, мусиқа раҳбарларига ўрнатилган бўлиб келмоқда. Бу хусусда Паркент тумани ХТБ ДТСМБ назоратчиси Абдузхур Қорабоев шундай дейди:

ланиб, бугун бизни қайғуришга мажбур қилаётган юқоридаги каби ёшлар тарбияси ташвишга солмайди.

Дарвоқе, масканда боғчадаги олиб борилаётган шу йўналишдаги амалларда мусиқа раҳбари Шоира Турсунованинг ижодкорлиги ҳаракатчанлиги қўл келмоқда. "Фарғона тонг отгунча"ни жижжақкина болажон-

Ҳар йили ёз фаслида жажжи болажонларимизга мактабимиз қошида оромгоҳ ташкил этиб, уларнинг кўнгли ва мириқиб дам олишлари учун шарт-шароитларни яратамиз. Бу йил "Қалдирғоч" оромгоҳимизда 1—4-синф ўқувчиларидан 50 нафарининг ёзги дам олишларини мароқли ўтказишга ҳаракат қилаёпмиз. Манзура Ҳайдарова, Раъно Жумаева, Ширин Шоймардонова, Навбахор Хурсановалар етакчилик қилаётган болалар икки гуруҳга бўлиниб, спорт мусобақалари, шеърхонлик мушоираларини ўтказдилар. Фарзандларимизга мактаб боғининг энг сўлим жойларидан дам олиш жойини ажратганмиз. Улар бўш вақтларида шахмат-шашка, домино ўйнашади, спорт билан шуғулланишади.

Айниқса, болажонларимизни табиат кўйига саёхатга олиб чиқиш энг мароқли машғулот саналади. Кунора "Кувноқ стартлар" мусобақасини ўтказамиз. Дам олувчилардан А.Эргашев, М.Йўлдошев, ака-ука Ашуралиевлар барчага намуна бўлаяпти. Улар ўқув хонамизда тенгдошларига "Гулхан", "Гунча", "Тонг юлдузи" каби газета ва журналларни ўқиб беришади. Овқат, тиббиёт масалалари ҳам кўнглидагидек ҳал этилганки, бугунги ишларимизнинг барчаси соғлом авлодни тарбиялаб воёга етказиш учун қилинмоқда. Кўчқорали ЭРГАШЕВ, Сариосиё туманидаги 4-мактаб қошидаги "Қалдирғоч" оромгоҳи раҳбари

БОЛАЖОНЛАР ОНАСИ

Мактабгача тарбия муассасаларида тарбияланаётган жажжи болажон ўз боғча опаси ва мудирасини қандай яхши кўрса, Ҳамида опани ҳам шундай яхши кўради. Чунки, бирон-бир тадбир ёки байрамда боғчага борган қахрамони миз ҳар қайси болага алоҳида меҳр билан қарайди.

Эсимда бор, Чилонзор туманидаги бир боғчада "Наврўз — миллий байрамимиз" очиқ машғулоти оммалаштириш бўйича болажонлар сахна кўринишини намойиш этишаётганди. Даврада 3-4 қизалоқ сумалакнинг пайдо бўлишини таъсирли, жонли қилиб, кўзларига ёш олган ҳолда онаю болалар родини бажаришаётган бир пайтда ҳамманинг диққат эътибори уларда эди. Ҳамида опа ҳам ҳаяжондан кўз ёшларини яширолмай, борлиги қулоқ бўлганича оддий томошабинга айланганди. Шунда, орқаворотдаги ўтирганларнинг пичир-пичир гаплари ҳаммага халақит берди. Сахна кўриниши тугагач Ҳамида опа раҳбар сифатида ўтирганларга танбех берди:

— Ўзларингиз айрим ҳолларда кўпчилик ичида фикрингизни айтишга ҳаяжонланиб қоласиз. Нега энди сизлардан ёширо, савлати уч-тўрт марта кичик бўлган болажонларнинг меҳнатига, иқтидори-

ни ҳурмат қилмайсиз. Шунинг билан, боланинг кўнгли сиз билан бизникдан кўра, сезгирроқ, сиз билан бизникдан кўра нозикроқ бўлади.

Ҳақиқатдан бола кўнглини тушуниш ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди. Шундан қиёс қилаверинки, Халқ таълими вазирлигининг мактабгача таълим бошқармаси бошлиғи вазифасида 19 йилдан бери ишловнинг ўзи бўлмайди. Ҳамида Аҳмедованинг бутун меҳнат фаолияти болаларга бағишланган десак янглишмаймиз. Бу меҳрибон раҳбар Республикамиздаги мактабгача таълим тизи-

мини ривожлантириш, турли хилдаги мактаб-боғча мажмуаси, хонадон боғчалари, махсус мактабгача таълим муассасалари, давлатга қарашли бўлмаган мактабгача таълим муассасалари фаолиятини ташкил қилиш бўйича қонунлар, давлат қарорларини қабул қилишда берган салмоқли тақлиф ва мулоҳазалари соҳа мутахассисларининг эътиборида бўлиб келяпти. Айниқса, мактабгача таълим тизимида Республика миқёсида ўтказиладиган "Йил тарбиячиси", "Севимли ўйинчоқлар", "Соғлом авлод учун", "Соғломжон-полвонжон" кўрик танловлари, "Ўзбек тили" фестивали, илмий анжуманлар ва бошқа семинар кенгашларини ташкил қилишда Ҳамида опанинг бош-қош бўлиши диққатга сазовор.

Умуман, Ҳамида Аҳмедовани ҳам раҳбар, ҳам меҳрибон она, ҳам сирдош дугона сифатида бирга ишлайдиган касбдошлари хурмату эътиром қилишади ва у билан боғлиқ жуда кўплаб қизиқарли воқеалару самимий гапларни гапиришади. Шу ўринда, Ҳамида Аҳмедовани 50 ёшга тўлиши муносабати билан табриклаймиз. Болажонларнинг жонқуяр раҳбари ва опаси бўлган, таълим тизимида муносиб ўрнига эга меҳрибон аёлнинг бутун фаолиятига муваффақият тилаймиз.

Насиба ЭРХОНОВА

“Меҳмонхона” мизнинг бугунги меҳмони — Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Жамшид Зокиров. Таниқли актёр 1948 йилда Тошкент шахрида таваллуд топган. Ўзбек Миллий академик драма театри актёри сифатида шу кунга қадар юздан ортиқ роллар ижрочиси. Муҳлислари уни “Темир хотин” фильми, “Шайтанат” видеофильми ва кўплаб спектакллардаги роллари орқали жуда яхши билишади ва ардоқлашади.

— Барчамизга маълумки, сиз санъаткор оиласида ўсиб-улғайгансиз. Албатта, оиладаги санъатга бўлган меҳр қалбингизга болалигингизданок сингган. Болалигингиз кечган давр ва муҳит, албатта, бугунгидан фарқ қилади. Уша даврнинг қайси жиҳатлари кўнглингизга кўпроқ таъсир қилган. Шу ҳақда ва умуман ўқувчилик даврингиз ҳамда устозларингиз тўғрисидаги фикрларингиз билан суҳбатимизни бошласак.

— 1956 йилда пойтахтимиздаги 102-ўрта мактабнинг 1-синфига ўқишга берганман. Синф раҳбаримиз Галила Ялаловна деган аёл киши бўлган. Тўғриси айтсам, мактабда ўқиш давримда бирор бир фанга алоҳида қизиқмасдим. Айтганингиздек, санъатга бўлган меҳр ёшлигимданок кўнглимда куртак ота бошлаган. Бунга, албатта, оила муҳити таъсир қилган. Чунки бизни кунга ўз даврининг буюк санъаткорлари Комилжон Отаниёзов, Тамарахоним ва бошқа кўплаб санъат дарғалари тез-тез келиб турар, санъат соҳасига тегишли қизгин суҳбатлар жуда кўп бўларди.

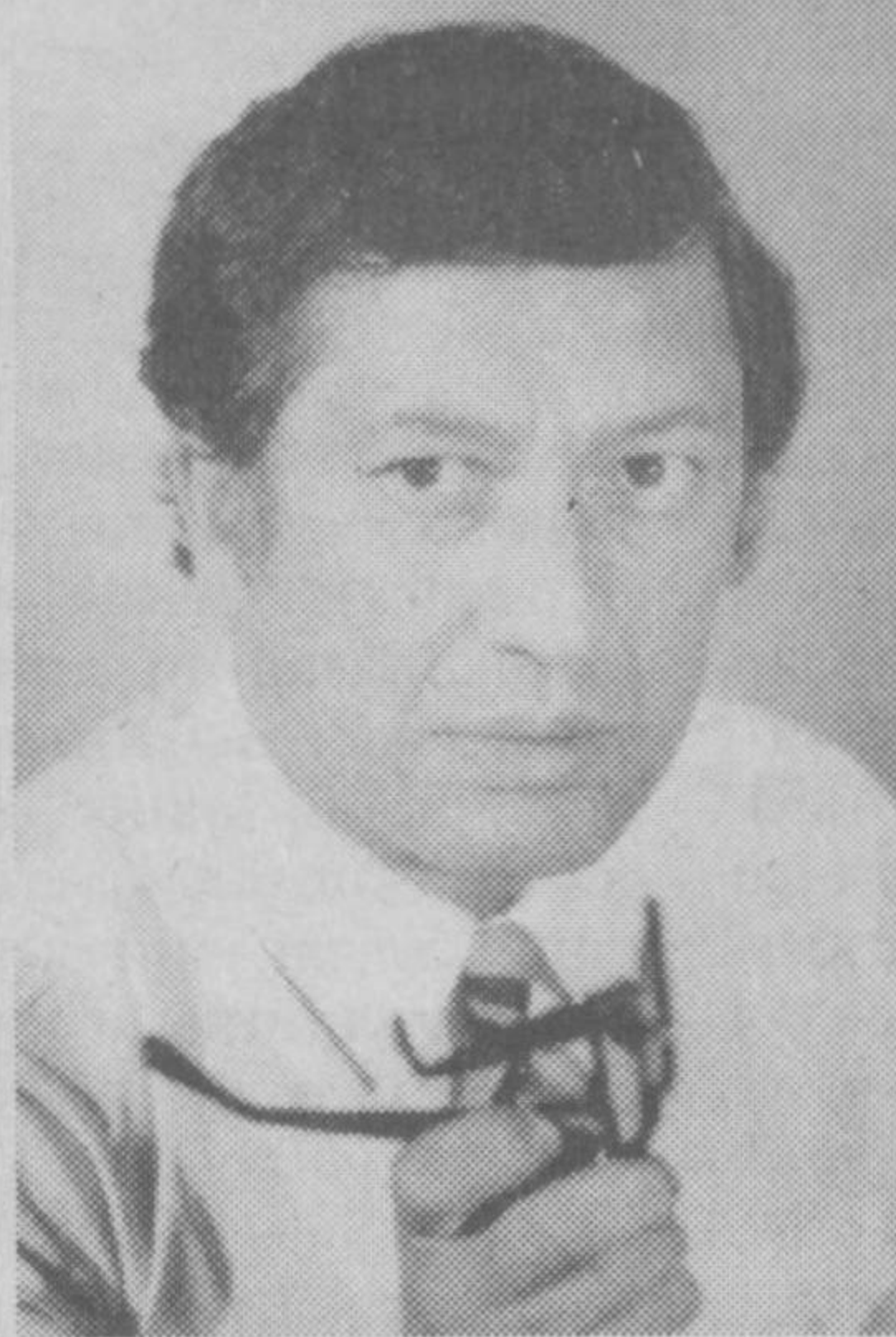
Бир куни, 2-синфдагимда бўлса керак, бизни кунга меҳмонга келган Комилжон Отаниёзов гурунгда давомида кўлига торини олди-да, кўшиқ айта бошлади. Суҳбат пайтида жимгина қулоқ солиб ўтирган бўлсам-да, ушбу кўшиқ оҳанги қаттиқ таъсир қилди, билмадим, беихтиёр ўйинга тушиб кетибман. Кўшиқ тугагач, Комилжон ака отамга қараб, “ажойиб рақсга тушарканку, яхши ўргатибсиз. Қонида бор-да!” деб кулимсираб қўйди. Отам ҳам ажабланганича “менинг ҳам биринчи кўришим, кўз олдимда биринчи бор рақс тушиши”, дедилар. Мен эса уялганимча нариги уйга ўтиб кетдим. Шу воқеадан сўнг маълум вақт ҳозирги ўқувчилар саройидаги рақс тўғарагига қатнаганман. Ушбу рақс тўғараги аъзоси сифатида собиқ иттифоқнинг кўплаб шахарларида ҳам бўлганман. Шунингдек, доира чалишни ўзим мустақил ўргангандим. Шундан сўнг отам менга доира сотиб олиб берганлар. Шу тариқа кўнглимдаги санъатга бўлган меҳр тобора улғай борди ва 8-синфни тугатганимдан сўнг Алишер Навоий номидаги

опера ва балет катта театрида оммавий сахналарда чиқа бошладим.

— Отангиз атоқли санъаткор Карим Зокировнинг оила тарбияси хусусида сўзлаб берсангиз?

— Албатта, санъат ўз ўлиги. Яъни санъаткор қанча машҳур бўлсаю оиласида тотувлик бўлмаса, машҳурлигидан не ҳолат? Айтмоқчиманки, отам оилага жуда меҳрибон киши эдилар. Кўчада кўрган кишига, у хоҳ катта, хоҳ кичик бўлсин салом бериб, ҳол-аҳвол сўрашарди. Айрим ҳолатда баъзилар отамга “нима қиласиз шу билан сўрашиб, у бир ичкилик бўлса” қабилдаги сўзларни айтса, “ахир у ҳам инсон, унинг ҳам кўнгли бор”, деб қўярдилар. Шунингдек, отам уй

Меҳмонхона

холос. 1967 йилда театр ва рассомчилик институти (ҳозирги Санъат)га ҳужжат топширдим. Мана 1971 йилдан буён Ўзбек Миллий академик драма театрида ишлаб келаяпман.

Болалик давримда шифокор бўлишни истаганимни ҳам айтиб ўтишим жоиз. Бунга Ботир акамнинг энг яқин дўсти бўлган шифокор Анвар Мақсудов деган киши сабаб бўлган-дир балки. У киши оиламиз билан доимий бордикелди қилар ва бизнинг саломатлигимиздан ҳам тез-тез хабар олиб турарди. Қолаверса, у маҳаллар ўқитувчию санъаткорлар

берганман. Бундан ташқари, телевидениеда ҳам 3-4 та кўшиқ айтиб чиққанман. “Ўнта болам бор” деган ҳазил кўшиқнинг бир мунча овоза бўлгани ҳам бор гап.

— Ботир Зокировнинг ажойиб рассом ва драматург бўлганидан хабардормиз. Сиз санъатнинг яна қайси турларига қизиқасиз?

— Юқорида айтганимдай, бошланғич синфда ўқиш давримда рақс, кейинроқ доира чалиш, умуман санъатнинг барча турларига қизиқаман ва ҳар бирини ардоқлайман.

— Фарзандларингиз ҳам санъат соҳасида меҳнат қилишмоқда...

— Қизим санъатшунос. Ўғлим Жавоҳир кўшиқчи санъаткор бўлиш ниятида. Бугунги кунда фаолият юритаётган “Болалар” гуруҳининг ташкил этилишида унинг ҳам хизмати бор. Қишда концерт дастурини ҳам ўтказди. Мен эса кўпроқ унинг актёр бўлишни хоҳлардим. Чунки унда кўшиқ айтишга нисбатан актёрликка маҳорати ва мойиллиги кўпроқ. Мутахассислиги ҳам кино билан боғлиқ, яъни у Москва кино санъати институтини тугатган.

— Санъатни деб панд еган пайтингиз бўлганми?

лантирган бўлсам-да ва уларнинг ҳар бирининг ўз дунёси мавжуд эса-да, барибир ўзим ўйлаган рол эмас улар. Айтдим-ку, ёшлигимда шифокор бўлишни ҳам хоҳлаганман. Ва, негадир, ушбу касб эгасини ўйновчи рол ҳали тўғри келмаяпти. Шифокор образини, хоҳ у кинода, хоҳ театрда бўлсин, ижро этиш мақсади йўқ эмас.

— Режиссёрликда ўзингизни синаб кўриш ниятингиз борми ёки...?

— Йўқ. Чунки халқимизда “чумчуқ сўйса ҳам қас-соб сўйсин”, деган ажойиб нақл мавжуд. Шундай экан, режиссёр режиссёрлигини, актёр актёрлигини қилгани маъқул, деб ўйлайман.

— Радио, телевидениеда бериладиган рекламаларда актёрларнинг иштироки хусусидаги фикрингизни билмоқчи эдим...

— Албатта, бирор бир ташкилот, фирма ёки ишлаб чиқариш корхоналари тараққиёти реклама билан боғлиқ. Бугунги кунда бунингиз кўзлаган мақсадга эришиш мушкул. Лекин, биласизми, актёрларнинг бу жараёнга қўшилиши ўша ташкилотга фойда келтирадиган бўлса, бу айб эмас. Қолаверса, сир эмас, ҳар қандай актёр ҳам бу ишга жалб қилинмайди. Бироқ, нима бўлганда ҳам айтишим керак, бугун берилаётган рекламалар ўша реклама қилинаётган маҳсулотнинг туб моҳиятини очиб беролмаётгандай, назаримда...

— Театрдаги томошабин маданияти ҳақида нималар дея olasиз?

— Биласизми, ёз фасли бошланверса, айрим театр актёрлари безовтала бошлади. Бу ёзнинг иссиқ кунлари ёки дим ҳавосидан эмас, балки баъзи мактаб ўқувчиларининг театрларга мажбуран томошага олиб келиниши билан боғлиқ. Негаки, албатта, барчаси дея олмайману маълум қисм томошабин залда тинч ўтирмайди. Айримлар учинчи кўнгирак чалингандан кейин театр залига кириш ҳам сахнадаги актёрни чалғитиши мумкин эканлигини ўйлаб кўрмайди. Баъзан шуларни ўйлаётган, мактаб дастурида томоша маданияти ҳақида ҳам нимадир ўтилса экан, деб кўяман. Бунақа ҳолат фақат мактаб ўқувчилари билан эмас, кап-катта одамлар иштирокида ҳам содир бўлишини эса ҳазм қилиш қийин.

— Суҳбатимиз сўнггида “Маърифат” муштарийларига тилакларингиз...

— Бу гизатнинг асосий ўқувчилари ўқитувчилар бўлгани боис уларга аввало, сабр-тоқат тилайман. Чунки ўқитувчилик машаққатини хореография билим юртида талабаларга маълум муддат актёрлик маҳоратидан дарс берганимда билганман. Шунингдек, уларга бу масъулиятли фаолиятида омад ва саломатлик тилайман.

— Самимий суҳбатингиз учун ташаккур!

Шерали НИШОНОВ
суҳбатлашди.

Жамшид Зокиров:

САНЪАТКОР БЎЛМАСЛИГИ МУМКИН ЭСА

ишларига ҳам уста ва шу билан бирга кўли гул дуррадгор бўлганини айтишим жоиздир.

— Жамшид ака, санъаткор бўлмаслигингиз ҳам мумкин эдимиз?

— Мумкин эди. Фақат мен отамнинг таклифига рози бўлганимда. Яъни мактабни тугатганимдан кейин отам ёнига чақирди-да, “ўғлим, оиламиздан бошқа касб эгаси ҳам чиқсин, шунинг учун пазандачилик техникумига ўқишга ҳужжат топширмайсанми?”, дедилар. Албатта, дабдурустдан бундай демаган, бирор нарсани режа қилиб айтган эдилар. Чунки ўша вақтда водийдан келган бир-иккита қариндошимиз пазандачиликка ўқишга кирган эди. Хуллас, мен бу таклифга рози бўлмадим. Шундан сўнг уч ой Ботир акам билан собиқ иттифоқнинг турли шахарларида гастролда бирга бўлдим. У киши билан сахна устаси сифатида бирга юрдим. Гастролдан уйга қайтганимдан кейин 1965 йилда Ҳамза номидаги мусика билим юртига ўқишга кирдим. Ўқиш уч йил эди, мен эса у ерда бир йил ўқидим,

қатори шифокорларга ҳамма ҳавас билан боқарди.

— Бугунги эстрада кўшиқчилиги асоси, шубҳасиз, Ботир Зокиров ва “Ялла” гуруҳи фаолияти билан боғлиқ. У киши ўзбек мусика санъатида ўчмас из қолдириб кетди. Яна бир акангиз Фаррух Зокиров бугун Ботир Зокиров бошлаган ишни муваффақиятли давом эттириб келмоқда. Сўрамоқчи бўлганим, сиз санъатнинг актёрлик соҳасида фаолият юритиб келаясиз. Умуман кўшиқ айтганмисиз?

— 80-йилларда Юрий Николаев деган киши олиб борадиган “Утренняя почта” номли русча кўрсатув бўларди. Москвадан олиб кўрсатиладиган ушбу кўрсатувнинг бир сони Тошкентда ёзиб олинган бўлди ва кўрсатувни Ю. Николаев билан мен олиб борадиган бўлдик. Ушанда кўрсатув охирида бошловчи мендан кўшиқ айтишимни сўраганида рад қилмаганман. Кўрсатув учун Дони Илёсов мусикаси билан айтилаётган “Палов” деган кўшиқни айтиб

— Йўқ. Лекин шу ўринда бу ҳақда ўз мулоҳазаларимни билдириб ўтсам. Бугунги кунда оддий отарчининг ҳам санъаткорликка даъво қилаётгани сир эмас. Айнан шунинг учун ҳақиқий санъаткор билан оддий отарчига баҳо берилаётганда бу нисбатни албатта эсдан чиқармаслик керак. “Нисбат” деганда нимани назарда тутаяпман, айтмоқчиманки, масалан, отарчи бирор бир тўйга, албатта, моддий манфаатини кўзлаб хизматга боради. Санъаткор эса қариндоши ёки дўстининг ҳурмати, юз-кўзи деб хизмат қилади. Ана энди бунга тушунмаганлар санъаткорга отарчига бўлган муносабатда бўла бошлайди. Мана нисбат ва тушунмовчилик.

— Театр, кино, видеофильмларда кўплаб рол ижро этгансиз. Бу ролларингиздан қайси бирининг қахрамони ички дунёсини кўпроқ ўзингизга яқин деб биласиз?

— Шу кунга қадар юздан ортиқ рол ўйнаган бўлсам, ҳали кўнглимга яқин ролни ўйнадим, дея олмайман. Тўғри, кўплаб турли касб эгалари образини гавда-

Қахрамонимиз Фанишер Шодмонов бугун олтинчи ёшнинг остонасида турибди. Бир инсон кўриши мумкин бўлган ҳамма нарса — шодликни ҳам, қайғуни ҳам, бахтни ҳам кўрган ва энг муҳими ҳаётнинг ҳар бир сабоғидан ўзига хос тўғри ва аниқ хулоса чиқара олган.

1942 йилнинг бугдойлари пишган маҳалда Жиззах вилоятининг Жиззах туманида туғилган Фанишер аканинг болалиги иккинчи жаҳон урушидан кейинги қийин шароитга тўғри келди. 1949 йилда Жиззах туманидаги 17-мактабнинг биринчи синфига борганида у ҳали ҳаётни тўлиқ англай олмасди. 1959 йили мактабни тамомлаган Фанишер аканинг орзулари бисёр, мақсади эса битта эди. У муаллим бўлади. Ана шу ниятини амалга ошириш учун ўша йили у А.Навойи номидаги Самарқанд Давлат Университетига ҳужжатларини топширди ва талаба бўлди.

Ўшандан буён не-не сувлар оқиб ўтмади, дейсиз? Москва Давлат Университетидаги таҳсил, Кибернетика илмий-текшириш институтидаги, Тошкент Давлат Политехника олийгоҳидаги (ҳозирги Тошкент Давлат техника университети) меҳнат, буларнинг барчаси Фанишер Шодмонов учун катта бир мактаб бўлди. Ўқиди, изланди, талабаларга билим бериш билан бирга ўзи ҳам илмий излаш олиб борди.

— Илк устозларим марҳум Х.Оллоёров, кексалик гаштини сураётган она тили ва адабиёти фани ўқитувчиси Ж.Худойбердиевлар ҳамон қалбим

“ЯНА ЎҚИТУВЧИ БЎЛАРДИМ”

тўрида. Уларнинг меҳнатлари нақадар заҳматли ва қийин бўлганлигини мана бугун тушуниб турибман. Кейин менинг ўқишим учун маблағ ҳам, маънавий кўмак ҳам берган инсон — тоғам, Х.Саидзимовдан бир умр миннатдорман, дейди Ф.Шодмонов. — Ўтган умримдан розиман. Агар яна ҳаёт ортга қайтса ва мен қайсидир касбни танлашим керак бўлса, албатта ўқитувчиликни танлардим.

1968 йилда меҳнат фаолиятини Тошкент Давлат Политехника институтидан бошлаган Ф.Шодмонов 1976 йилда ҳукумат қарори билан самолётсозликни ривожлантириш мақсадида ажралиб чиққан Авиация институтининг самолётсозлик факультетида давом эттира бошлади. Ўтган йиллардан буён домла халқимизнинг “дарахт бир жойда кўкаради”, деган нақлига амал қилиб, институтнинг “Олий ва амалий математика” кафедрасида ишламоқда.

— Бугунги ёшларга ҳавасим келади. Уларда билим олишга, дунёга чиқишга барча имкониятлар бор. Келажакимиз эгалари бўлган ёшлар ҳаётга енгилелли қарамасликлари, муаммоларни енгиб ўтишга ўзларида куч топа олишлари керак. Илм билан шуғулланмоқчи бўлган йигит-қизларимиз ҳар бир масалага илмий жиҳатдан ёндашишни ўрганишлари лозим. Бежизга айтишмайдику, илм ўрганмоқ, игна билан қудуқ қазиммоқ, деб, -дея сўзлайди домла.

Ҳамкасблари “Шухрат” медали совриндори Ф.Шодмоновни ҳавас қиларлик ҳаёт йўлини босиб ўтган инсон сифатида ҳам ҳурмат қилишади. Ана шу эҳтиром ва эъзозга сазовор домланинг умри узун, оиласи тинч бўлсин.

Азиза ҲАЙДАРОВА,
Тошкент Молия институти қошидаги
солиқ лицейи ўқувчиси

“ҲИМОЯ” ЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

Ёз мавсумининг бошланиши ўқувчи ёшлар учун олам-олам қувонч келтирса, талаба-ёшлар учун бу ой жиддий “ташвиш”лар туғдиради. Талабалар ёзги имтиҳон ва синовлардан, шунингдек, битирувчи талабалар давлат имтиҳонларидан “эсон-омон” утиб олиш учун елиб-югурдилар. Ҳозирда ҳам уларнинг бир дақиқа ҳаловат олишга имконлари йўқ. Сабаби, барча олий ўқув юрларида бугун битирувчи бакалавр ва магистрантларнинг малакавий битирув ишлари ва магистрлик иши диссертацияларининг ҳимояси бўлиб ўтмоқда.

Биз пойтахтимиздаги бир қатор олий ўқув юрларида булиб, битирув иши ҳимоялари жараёни билан қизиқдик.

Тошкент давлат шарқшунослик институтида жорий ўқув йилида бакалавр ва магистрлик босқичи бўйича 300 дан зиёд талаба ўқишни тамомламоқда. Мазкур институтда 1999 йилда магистратура факультети 12 йуналишда мустақил тарзда ташкил этилиб, унда 2000-2002 ўқув йилларида таҳсил олган 146 нафар мутахассис март-апрель ойларида давлат аттестация синовларидан муваффақиятли утиб, бугун магистрлик диссертацияларини ҳимоя қилмоқдалар. Магистрантларнинг ҳимоя муддати 25 майдан 30 июнга қадар белгиланган бўлса-да, ҳозирда уларнинг 90 фоизи диссертация ҳимояларини якунлашди.

Нозима Нуриддинованинг “Соғлом авлод тарбиясида Куръон ва ҳадисларнинг аҳамияти” мавзусидаги диссертация ишига академик Нейматулла Иброҳимов илмий раҳбарлик қилган. Диссертация ҳимояси кўпчилик профессор-домлар томонидан юксак эътироф этилди ва унинг илмий иши “аъло”га баҳоланди.

Шу кунги тушликка қадар ҳимоядан муваффақият билан утган тарих йуналишидаги Мирзохид Қосимовнинг “Низомул-мулкнинг “Сиёсатнома” асари давлат бошқарув тарихининг муҳим манбаи” мавзусида, Дилдора Абдуллаеванинг “Жавоҳирул-аҷойиб” тазкираси адабий манба сифатида” номли диссертация ишларига ҳам юқори баҳо берилди.

Институт талабаларининг битирув ишларидаги ўзига хос айрим жиҳатларга тухталиб ўтиш керак. Талабаларнинг деярли аксарияти илмий ишни тайёрлаш жараёни-

да уз мутахассисликлари доирасида, яъни қайси хорижий тилни мукамал ушлаштирганига қараб, ўша тилдаги илмий-адабий манбалардан фойдаланиб, диссертация, малакавий битирув ишларини асосан хорижий тилда ҳимоя қилдилар. Шунингдек, 20 дан зиёд магистрантнинг бир қатор гарб ва шарқ давлатларининг нуфузли университетларида таҳсилни давом эттираётганлиги ҳам қувонарли ҳол, албатта.

Бакалавр йуналиши бўйича ҳам малакавий битирув ишлари ҳимояси деярли уз якунига етди. Биз институтнинг Шарқ филологияси ва хорижий мамлакатлар тарихи факультетида

томонидан алоҳида эътироф этилди.

Тошкент давлат авиация институтини жорий йилда 203 нафар талаба бакалавр дипломи билан, 53 нафар талаба эса магистрлик йуналишида ўқишни якунига етказиши режалаштирилган. Институтда учта факультет фаолият курсатиб, битирувчи талабалар асосан икки — фуқаро авиацияси ва авиаконот факультетларидан 9 йуналишдаги мутахассисликни қўлга киритиб, амалий ишга йуланма оладилар. Ҳозирда ушбу институтда малакавий битирув ишлари ҳимояси авж паллага кирган.

Авиаконот факультети битирувчиси Музроб Аҳмедов шундай таъкидлайди:

— Мен “Оғир юк самолётини ишлаб чиқаришда қўлланиладиган кранштейн детални технологиясини яратиш” мавзусида битирув иши ёздим. Менга яқиндан ёрдам берган профессор Камол Усмоновга алоҳида миннатдорлик билдираман. Авиация заводидаги бир неча ойлик амалиётда самолётнинг бир қанча деталларини мукамал урганишга ҳаракат қилдим. Мен илмий иш лойиҳаси учун объект қилиб олган кранштейн детални самолётнинг айланма ҳаракат мавжуд бўлган жойида, яъни унинг қанотида қўлланилиб, узунлиги 1,5 метрни ташкил этади ва асосан юк ташиш самолётларида, жумладан Ўзбекистонда ишлаб чиқариладиган “Руслан” русумидаги самолётда ишлатилади. Лойиҳани тайёрлаш жараёнида мазкур самолётнинг ҳар бир детални синчиклаб урганишга тўғри келди. Аввало кранштейн деталининг қандай кучда ишлаши, унинг хом ашёси мустаҳкамлигига, қай тарзда қўлланилишига, эътибор қаратдим. Детални тайёрлашда ортиқча чиқитга йўл қўймайдики эътибор қаратдим ва унинг хом ашё оғирлигини 13 кг дан 8.3 кг га камайтиришга эришдим. Натижада, ишлаб чиқариш таннархи арзонлашди.

Агар кранштейн детални шу услубда тайёрланса, бир йилда заводда 1.5 млн. сум маблағ тежаллишига олиб келади.

...Ҳар икки институтнинг бакалавр ва магистр унвонига эга бўлиш поғонасида турган талабаларининг олдинда катта манзиллар кутмоқда. Илм йулида изланиб яшаётган ёшларимизга муваффақият ёр бўлсин.

Мухаммадҷон
ИСРОИЛОВ,
“Ma'rifat” мухбири

Jarayon

булиб, битирув иши ҳимоялари натижалари билан қизиқдик.

— Жорий йилда факультетнинг филология бўлимини 43 нафар, тарих бўлимини эса 20 нафар талаба битирмоқда, — дейди биз билан суҳбатда факультетнинг декан уринбосари Икром Султонов. — Факультетда асосан уч йуналиш — шарқ филологияси, Марказий Осиё халқлари тарихи, хорижий мамлакатлар тарихи йуналишлари бўйича талабалар таҳсил оладилар. Битирувчи талабаларнинг ёзган малакавий ишлари бир қанча етакчи олимлар томонидан юқори баҳоланди. Жумладан, тарих йуналишида Манзура Рузиева тайёрлаган “Миср ва Ўзбекистон Республикасининг сиёсий-маданий муносабатлари”, Маҳфуза Зокированинг “Зардуштийлик ва Авесто жаҳон динлари умумбашарий гоёларининг манбаи сифатида”, Эркин Усмоновнинг “Афғонистон муаммосининг ҳал этилишида Марказий Осиё давлатларининг роли”, Нигора Мирзааҳмедованинг “Эрон ва Ўзбекистон Республикасининг иқтисодий ва маданий муносабатлари”, филология йуналиши бўйича Камолитдин Нейматовнинг “Араб адабий тили ва Миср лаҳжасида аниқловчи эрғаш гапли қўшма гап” сингари мавзулардаги илмий ишлари узининг долзарблиги, мавзунинг янгилиги, унда келтирилган амалий таклиф ва тавсияларнинг аҳамияти шарқшунос олимлар

Ta'kid

Қаердаки масъулиятни дилдан ҳис этиб, изланиш, ютуқлар сари интилиш бўлса, албатта, ўша жойда муваффақият, самара бўлади. Китоб туманидаги 65-мактаб ўқувчиларининг эришаётган галабалари замирида ҳам таълим масканидаги изланувчан, фидойи ўқитувчиларнинг ўз касбига меҳри, ташаббускорлик каби омиллар сабаб бўлаётган бўлса, ажабмас.

Шуниси эътиборлики, мактаб туманининг энг чекка, яъни, юртимизнинг Тожикистон давлати билан чегара қисмида жойлашган. Аммо таъкидлаш лозимки, мактабдаги ўқитувчи-мураббийларнинг ўқувчиларнинг билим сирларини чуқур эгаллашлари йўлидаги изланишлари, саъй-ҳаракатлари ҳеч қайси шаҳар ўқитувчиларидан қолишмайди.

— Ахир биз ўқитувчимиз, — дейди оддий қилиб мактаб директори Сайёра Боқиева. — Бу касб эса, энг аввало, фидойиликни талаб қилади. Де-

ИЗЛАНИШ ВА САМАРА

макки, муваффақият замири ҳам ана шунда.

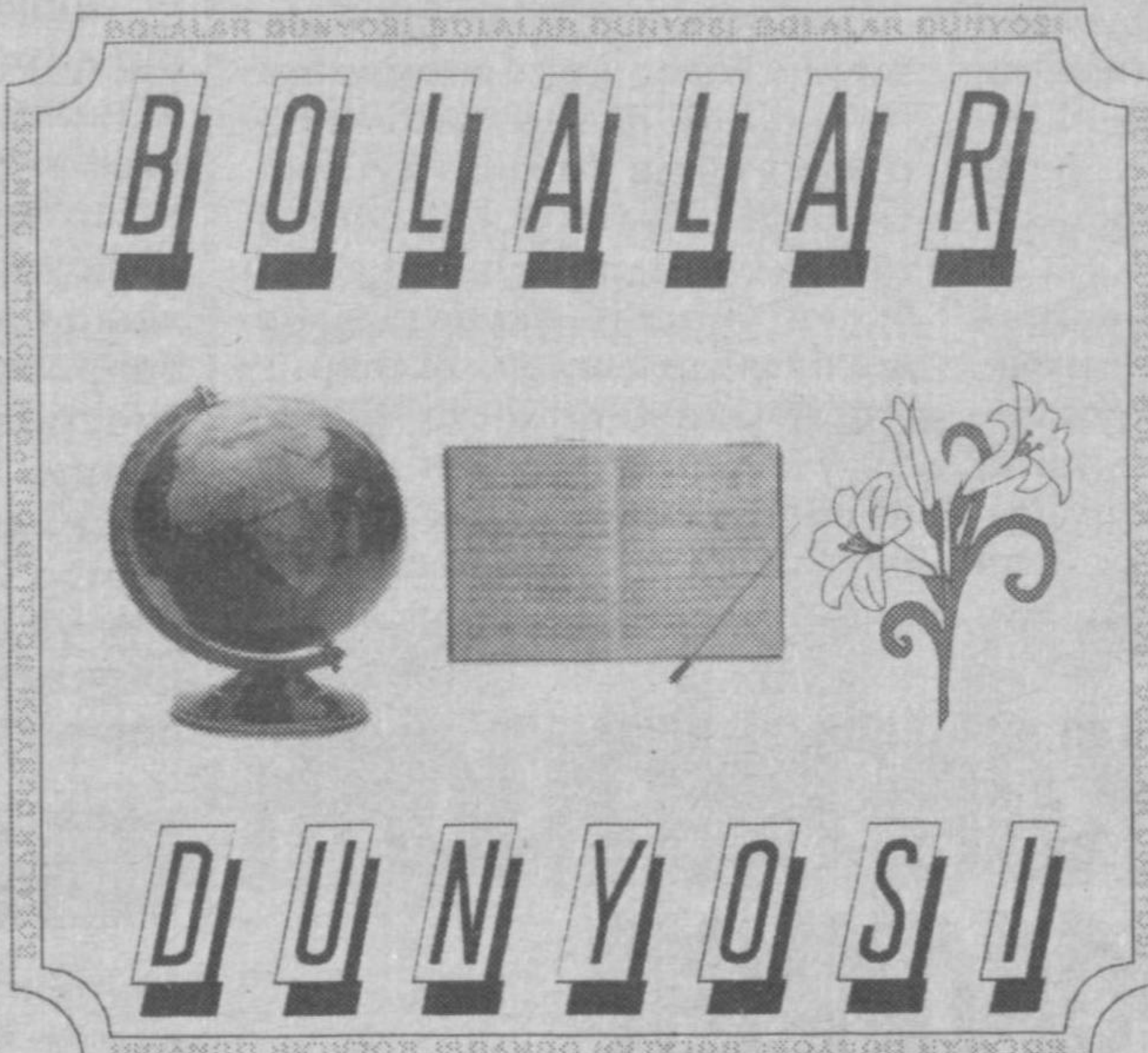
Маълумки, ўқитувчи меҳнати ўқувчи ютуғида акс этади. Мазкур мактабда эса устозларнинг изланишларини кўз-кўз қилаётган ўқувчилар кўплаб топиладикли, уларнинг турли кўрик-танлов ва фан олимпиадаларда эгаллаган ўринларидан нафақат мактаб, балки бутун туман аҳли фахрланиб келмоқда. Биргина мазкур якунланган ўқувчилар йилини оладиган бўлсак, ўқувчилар билимини аниқлашда муҳим ўрин тутадиган фан олимпиадаларидаги туман ва вилоят миқёсидаги баҳсларда мактаб ўқувчилари Уйғун Саидов, Ақром Зарипов, Олим Йўлдошевларнинг муваффақиятли иштироки, айниқса, 11-синф ўқувчиси Мухлис Асомовнинг география фанидан бўлиб ўтган билимлар беллашувининг якунловчи Республика босқичида учинчи ўринни эгаллаб қайтиши қувонарли ҳол.

Изланиш ва самара — эгизак тушунча. Уларнинг бири иккинчисисиз вужудга келмайди. Зеро, қаердаки мақсадлар самараси бўй кўрсатса, ютуқлар қўлга киритилса, албатта, ўша ерда изланиш бор.

Ф.ХОЖИЕВ

NAVOIYNING G'OYIBONA USTOZI

Nizomiy Ganjaviy Ozarbojjonning Ganja shahrida 1141 yilda tug'ilgan, 1209 yilda o'sha yerda vafot etgan. Buyuk shoir va mutafakkir bolaligida yaxshi o'qigan, ko'p ilmlarni puxta egallagan. Juda yosh chog'idanoq chiroyli she'rlar yoza boshlagan. Katta bo'lganida "Xamsa", ya'ni besh doston yozgan. Ular "Mahzanul asror" ("Sirlar xazinasi"), "Xusrav va Shirin",

"Layli va Majnun", "Haft paykar" ("Etti go'zal") va "Iskandarnoma" deb ataladi. Bular jahon she'riyati xazinasining eng nodir asarlaridan hisoblanadi. Bizning buyuk Alisher Navoiy bobomiz Nizomiyni o'zlariga g'oyibona ustoz deb bilganlar va o'zlari ham ustoz bilan musobaqalashib yangi "Xamsa" yaratganlar.

Miraziz A'ZAM

NIZOMIY GANJAVIY

O'G'LIM MUHAMMADGA NASIHAT

("Xusrav va Shirin" dostonidan)

Yetti yoshli bolam, ko'zimning nuri!
Tilimning yodgori, qalbim sururi!
Hayot berdi senga ul parvardigor,
Ustingda men emas, Olloh nomi bor.
Yangi chiqqan oyday davring bu, yayra,
O'yna, kul, chug'urla, bulbulday sayra,
Bu yoshda yarashmas odamzodga ham,
O'ynab yayraganman

bu yoshda men ham.

To'lin bo'lgay bir kun yangi chiqqan oy,
Nur sochgay qishloqqa sendagi chiroy.
Kasb olki, qo'lingga kirajak dunyo,
Samolarni o'qi, toparsan ma'no.
Ma'nosiz va quruq so'zdan qil hazar,
Ilohiy ilmlar umringni bezar.

Nomusli yashaki, havas qilsinlar:
"Balli, ey Nizomiy o'g'li!" desinlar.

FASLLAR TASVIRI

("Iskandarnoma" dan)

BAHOR

Ko'ngillar erigan bahor chog'ida
Aylanmak go'zaldir yellar bog'ida.
Gunafsha keltirar bahordan xabar,
Nargiz qo'llarida qoldirar fonar.
Qushlarning tomirda qonlari qaynab
Atrofni chahchahga to'ldirar sayrab.
Shamshod sarv ostida

tizilar yon-yon,

Xo'rozdek surohiy ichi to'la qon.
Cho'llarda o'yinga tushar jayronlar,
Jayron bolalari boshlar suronlar.
Gullar bazm qurar soylar bo'yincha,
Shirintil bulbullar sayrar to'yguncha.
Qushlarning tovushiyu gulning yellari
Uyushar eng yaqin do'stlar singari...

Tog'lar siynasini bezagan rayhon,
O'tlar yam-yashildir, gullar ol-alvon.
Chechaklar ochildi, gullar bo'y otdi,
Vodiyini marolning sasi uyg'otdi.
Quruq tikanlardan chiqdi tar gullar,
Qorishdi gunafsha mushk ila anbar.
Anbar olmoq uchun uyquli nargiz
Boshini ko'tardi yerdan chorasiz...

BUZURGUMIDNING "KALILA VA DIMNA" DAN CHIQARGAN HIKMATLI SO'ZLARI

1. Ish quruq orzudan chiqishi mahol,
Maymunning duradgor bo'lishi xayol.

2. Shoqol, bo'ri, qarg'a birgalik bilan
Xalos bo'loldilar kinli tuyadan.

3. Aqlli odam-la yasha salomat,
Nodoning dorisi tarqatar illat.

4. Yoy tutgan bo'ridek bo'lma ko'p halak,
O'qqa tutar seni g'aflatan falak.

5. Buloqdan fillarni quvgan bir dovshan,
Kichik ko'rinmasin ko'zingga dushman.

6. Fikr yo'li bilan g'ordan chiq har on,
Necha bor mushukdan qutulgan sichqon.

7. Qo'lga zulm uchun kim qilich olar,
Qon to'kkan sher kabi panjasiz qolar.

8. Sen dushmandan qo'rqama, yaxshilik o'yla,
Ovchi qutulgandi ilondan bo'yla.

YOZ

To quyosh botguncha qizidi yerlar,
Issiqdan kabobga aylandi sherlar.
Tuproq hovri — hatto yuksak samoda,
Artidi u rutubat, zaxni havoda.
O'tlar urug'ini sochdi har yerga,
O'lim to'zi cho'kdi lolalikalarga.
Tog'laru cho'llarda bug'lar qaynashdi,
Bog'larda mevalar qand-shakar sochdi.
Bulbullar tog'larga ayladi safar,
Taraldi g'urbatda g'arib ohanglar.
Qizidi yoz kunin issiq nafasi,
Buta qushlarining uzildi sasi.
Chayon sanchig'ini ko'rmagan quyosh,
Bizga kelar ekan, bosib necha tosh.
Qo'lda mis tog'ora, kezib tunu kun,
O't sochardi Zangi, Chinda uzzu kun.
Cho'g'lardan kuygandek ho'kiz sag'rini,
Itlar halloslardi ochib jag'ini,
Toshlar ham erirdi topmayin omon,
O'tday bug' chiqarar edi yer hamon.

KUZ

Qishloqlarda esa to kech kuzgacha
Manzara o'zgacha, hayot o'zgacha:
Shomgacha ishqomlar ko'p tovlanadi.
Uzumlar rangorang olovlanadi.
Mevalar ko'payar, boyiydi bog'lar,
Viqorlanib ketar hatto tuproqlar.
Boshin egib pista kular serma'no,
Uni bir o'pgisi keladi xurmo.
La'l kabi yasanib toj kiygan anor
Uzoqdan chiroqdek o'tlanar-yonar.
Birov qaragandek, qizargan olma,
Turunj nozlanadi: "Qoch, meni olma!"
Anjir yegan qushlar o'g'ridek pinhon,
Shohga osilib alanglar har yon.
Bodom sevgan tuproq toj olmoq uchun
Shilar qobig'ini bodomning butun.
Shirin jilonjiyda turib har sahar
Findiq-yong'oq bilan sekin sirlashar.
Ularning do'stligin boshqa daraxtlar
Hamma daraxtlarga bir-bir daraklar.

Qorapopog uzum mamnun va shodon
O'rar barmog'iga sochini pinhon.
Qovoq bosib opti ishqomda tokni,
Behi ham bo'g'zidan olipti nokni.
Meva to'la savat, savat to'la yer,
Hosil yig'uvchining yuz-ko'zida ter...

QISH

Vaqt yetib, qish fasli kelishi bilan
Mayda yog'ish separ yerga bulutdan.
To'zdan xastalangan jahonga osmon,
Rahmi kelgan kabi, beradi darmon.
Falakning yog'ishi, zulmat tumani
Qutqarar istmadan butun dunyoni.
Yurak-bag'ri qaqqoq yer bo'lsa qayda
Muzlardan sovuq pay ulashar mayda.
Holsiz edi meva, gul bergan tuproq.
Endi qanday rohat qor so'rib yotmoq!

INSONLARNING ISHIGA VA RIZOI-RO'ZIGA QO'L UZATMASLIK

("Layli va Majnun" dan)

Qismating ne bo'lsa, undan rozi bo'l,
O'zganing haqqiga uzatmagin qo'l.
Ko'rpangga bir qarab, so'ng oyoq uzat,
Bo'lmasa badbaxtlik aylar xijolat.
Qush ko'zlasa behad baland ko'k yuzin,
Ofat changalida ko'rajak o'zin.
Bir tekis yurmasa yo'lida ilon,
O'ziga o'ralib qolar begumon.
Qurol yig'ish bilan cheklangan ahmoq
Bir kuni qozongay albat shapaloq.
Arslon bilan jangga kirishsa tulki,
Voy bo'lar holiga, bo'lajak kulgi.

OZ SO'ZLASHNING GO'ZALLIGI

So'zning ham suvday xush o'z oqimi bor,
Har so'zning oz bo'lsa o'z yoqimi bor.
Bir inju sofligi mavjuddir suvda,
Ortiqroq ichilsa dard berar suvda.
So'z injusin tanla, oz gapir, o'g'lon,
Oz so'zlaring bilan ko'rklansin jahon.
Oz so'zning injudek porlashi so'nmas,
Ko'p so'zning qumtoshdek qiymati bo'lmas.
Asli toza bo'lgan chinakam inju
Tuproqqa va suvga ulashar yog'du.
Bo'lsa-da zar ila to'la xazina,
Kichkina bitta dur unga kuch yana.
Qalbni eritishda bir xirmon o'tin
Qilolmas bir dasta gulning xizmatin.
Osmon to'la yulduz chaqqoq va sirlil,
Ammo bosh egishga quyosh arzirlil,
Ko'kda porlasa ham minglarcha yulduz
Quyoshdir yer yuzin yoritgan yolg'iz.

Ozarbojjonchadan Miraziz A'ZAM tarjimasini.

Taklif va mulohaza

Олий ўқув даргоҳига ўқишга кирган ҳар бир талаба илк курсдан оқ кўп қиррали фаолиятга киришади, яъни мустақил ишлаш кўникмаларини эгаллайди, ўқув жараёнининг янги шакл ва ритмларини ўзлаштиради, гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий, математик ва табиий фанлар бўйича умумий билимларни олади. Қуйи курс талабалари ўқув жараёни ва мустақил ишлаш кўникмалари таҳлили шуни кўрсатадики, уларнинг аксарияти олий таълим муассасаси ўқув иш услубларини секин ўзлаштирадилар. Ўз вақтларидан унумли ва самарали фойдалана билмайдилар, мунтазам

келгусидаги тараққиёти ва бошқа бир қатор йўналишлар бўйича етарли ахборотлар бериш лозим. Ушбу маълумотлар талабаларга танлаган йўналиши бўйича тўлиқроқ тушунчага эга бўлиши ва уларга танлови қанчалик тўғри эканлиги хусусида тўлақонли фикрлаш имкониятини беради.

Ўқув жараёнини ташкил этишга бағишланган маърузаларда ўқув-услубий режалар, фанларнинг бир-бирига узвий боғлиқлиги, машғулот турлари, малакавий амалиёт, курс иши

ятига алоқадор телефильмларни намойиш этиш—талабаларнинг ўқув жараёнига тез мослашишига ёрдам беради.

Битирувчилар билан ўтказилган анкетавий маълумотлар натижалари шундан далолат берадики, оқим равишда мутахассисликни танлаб ўқишга кирган талабалар аъло кўрсаткичлар билан ўқишни яқунлаганлар. Аксинча, талаба, ўқиш жараёнидан қониқиш ҳосил қилмас, у биринчи курсдан сўнг ўз йўналишини ёндош бошқа йўналишга ўзгартириши мум-

МУҲАНДИС-ПЕДАГОГЛАР
ТАЙЁРЛАНМОҚДА

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтида уч йўналиш, яъни тўқимачилик саноати маҳсулотлари технологияси, енгил саноат маҳсулотлари технологияси ҳамда матбаачилик бўйича бакалаврлар ва педагог магистрлар тайёрлана бошланди. Жорий йилда уларнинг илк битирувчилари ҳаётга йўлланма оладилар.

Муҳандис-педагоглар даставвал ўз соҳаларини бекаму кўст ўзлаштириш-

ва машиналар эксплуатациясини, уни ишлатиш жараёнини айнан шу фан орқали ўрганади. Элимизнинг севган касбларидан бири — чеварлик сирлари ҳам “Касб маҳорати” машғулотларида ўрганилади. “Информатика” фанидан кўшимча дарсларнинг ташкил этилиши, инновацион технологияларнинг ўргатилиши ҳам таълим жараёнини жонлантирмақда.

Битирувчи талабалари-

Milliy dastur — amalda

ри, сўнгра бунга оид билимларни ўқувчиларга етарли даражада бера олиш маҳоратига эга бўлишлари лозим. Шундан келиб чиққан ҳолда муҳандис-педагоглар ўқув режаларида умумқасбий ва ихтисослик фанлари соҳа муҳандислари билан деярли бир вақтда бир хил ҳажмда ўқитилиши кўрсатилган.

Тошкент Давлат педагогика университети, Наманган муҳандислик-педагогика институтининг кадрлар тайёрлашдаги тажрибаларини ўрганиб келдик ва бевосита татбиқ эта бошладик.

Умуммуҳандислик ва танлов фанлари ҳисобидан ўқув режасига педагогика-психология фанлари ҳам киритилган. Улар бўлажак педагогнинг келгусидаги ҳаётга нафақат назарий томондан, балки амалий жиҳатдан ҳам тайёрлайди. Айниқса, бу борада “Касб маҳорати” фанининг ўрни бекиёсдир. Чунки бўлажак педагог ускуна

миз 23 нафар. Улар малакавий амалиётдан кейинги битирувчи педагогика амалиётини ўташмоқда. Яққасарой енгил саноат касб-ҳунар коллежида ўтаётган бундай амалиётлар кейинчалик бошқа вилоятлардаги касб-ҳунар коллежларида ҳам олиб борилиши мўлжалланмоқда.

Касб-ҳунар коллежлари учун “Тўқимачилик технологияси ва материалшунослик” кафедрасида дарсликлар тайёрланяпти.

Айни кунларда талабалар ўз малакавий битирув ишларини ҳимояга тайёрлаш билан банд. Шубҳасиз, дипломлари қўлга теккач, факультетимизнинг илк битирувчилари белгиланган касб-ҳунар коллежларида ўз иш фаолиятларини бошлашади.

Қ.ҒОҒУРОВ,
Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти муҳандислик-педагогика факультети декани, доцент

ТАНЛАГАН МУТАХАССИСЛИГИНГИЗДАН
КУНГИНГИЗ ТУЛАДИМИ?

ўз устида шуғулланмайдилар, бунинг сабаби эса танлаган мутахассислик ва келгуси фаолият тўғрисида етарли тушунчага эга бўлмайдилар.

Биринчи курс талабалари билан ишланган самарадорлигини ошириш мақсадида бакалавр йўналишлари ўқув режаларининг илк семестрига “Мутахассисликка кириш” фанини киритиш лозим. Бу фаннинг асосий мақсади талабаларнинг олий таълим муҳитига тезроқ мослашишига кўмаклашиш ва мутахассислик тўғрисида тушунча беришдан иборат. Фаннинг биринчи маърузасини “Олий таълим олдига қўйилган вазифалар, мутахассисларнинг халқ хўжалиги, фан ва маданиятни ривожлантиришда тутган ўрни” тўғрисидаги маълумотларга бағишлаган маъқул. Шунингдек, маърузаларда мутахассислик тўғрисида, унинг объекти ва иш жараёнлари, қўлланиладиган асбоб-ускуналар, маҳсулотлар тавсифи, мутахассисликнинг

лойиҳалари, давлат аттестациялари, билимни назорат қилиш ва баҳолашнинг рейтинг тизими, битирув ишлари тўғрисида маълумотлар билан талабалар батафсил танишадилар. Ушбу фаннинг ўқув дастурига қуйидаги мавзулар киритилиши мақсадга мувофиқдир:

— олий таълим муассасасининг тузилиши;

— талабалар ҳуқуқлари ҳамда вазифалари, уларнинг турмуши ва дам олишни ташкиллаштириш;

— кутубхона билан ишлаш ва библиография асослари;

— талабанинг илмий-тадқиқот ишлари; турли йўналишлардаги тадқиқотларнинг мазмун-моҳияти.

Амалий машғулотларда ўқув юрти лабораториялари ҳамда кутубхонада илмий-бадий адабиётлар билан танишиш мақсадида систематик кўрсаткичлардан фойдаланиш йўл-йўриқларини бериш, институт фаоли-

кин. Шу сабабли бир соҳада ёндош йўналишлар ўқув режасининг биринчи ва иккинчи блокларида деярли бир хил тузилган.

Юқорида баён этилганларга хулоса сифатида шуни айтиш мумкинки, талабаларнинг ўз танлаган мутахассислиги бўйича тўлиқ маълумотга эга бўлиши учун малакавий амалиётнинг таркибига кирувчи ўқув (танишув) амалиётини биринчи курсдан кейин ўтказиш лозим. Баъзи ўқув режаларида “Мутахассисликка кириш” фани ва биринчи малакавий (ўқув-танишув) амалиёти иккинчи, ҳатто учинчи курсда ўтилиши кўрсатилган. Бундай ҳолат талабаларни олий ўқув юртида самарали билим олиши учун тўсиқ бўлмоқда, назаримда. Шу сабабли, бу дастурга ўқув амалиёт ишларини илк босқичдан оқималга ошириш ижобий натижа беради, албатта.

Т.КОДИРОВ

Республикамизда банк тизимининг ривожланиши халқаро молия ташкилотлари хизматларидан тўлақонли тарзда фойдаланишга бевосита боғлиқ. Айниқса, халқаро банклар билан вакиллик муносабатлари ўрнатиш, валюталарни сотиш ва сотиб олиш, кредит линияларини ўзлаштириш хизматларидан фойдаланиш катта аҳамият касб этади. Бу борада мустақиллик йилларида катта ишлар қилинди. Шунга қарамадан халқаро банк тизимида интеграциялашув борасида муаммолар мавжуд. Жумладан, республикамиз ва барча ҳамдўстлик мамлакатлари амалиётида битим сифатида етакчи хорижий валюталар — АҚШ доллари, евро ҳамда Япония иенасидан фойдаланилаётганлиги тижорат банклари ва корхоналарнинг жорий операциялар кўламини сезиларли тарзда жиловлашга хизмат қилмоқда.

Охириги йилларда халқаро молия бозорларида бажариладиган амалларда АҚШ долларининг улуши тобора пасаймоқда. Масалан, 60-йилларда унинг улуши 80 фоизни ташкил қилган бўлса, 80-йилларга келиб — 68 фоиз, 90-йилларда эса — 60 фоизга тушиб қолди. Ушбу бозорларда қолган валюталар улуши қуйидагича. Немис маркаларида -14 фоиз, Япония иеналарида -6 фоиз, Швейцария франкларида -6 фоиз, ЭКЮ -3 фоиз, Франция франклари -1 фоиз ва бошқа валюталарда амаллар бажарилмоқда. 1999 йилдан бошлаб ЭКЮ ўрнига киритилган евро халқаро амаллардан Европо валюта иттифоқи га аъзо бўлган мамлакатларнинг мил-

лий валюталарини сиқиб чиқармоқда.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистон тижорат банклари халқаро молия ташкилотлари билан бир томонлама, яъни ўзларининг очилган вакиллик ҳисоб варақаларига эгадирлар. Халқаро банкларнинг вакиллик ҳисоб варақалари (“Ностро” ҳисоб варақалари) эса Ўзбекистон банкларида мавжуд эмас. Бунинг натижасида импорт бўйича тўловлар-

зарар кўриш эҳтимоли кўпайишига олиб келади. Фараз қилайлик, банк иш кунининг охирида 1 000 000 АҚШ долларида валюта захирасини ташкил қилди. Кейинги банк кунни очилишига, захира ташкил қилинган вақтдаги АҚШ долларининг курси ЕВРО га нисбатан 4 пунктга камайса (1,1074 дан 1,1070 га), банк бир кечанинг ўзида 400 ЕВРО йўқотади. Агар захира фақат АҚШ дол-

захираларини диверсификация қилишни ошириш керак. Бунинг учун АҚШ доллари, ЕВРО, Швейцария франки ва Япония иенасида захираларни миқдор жиҳатидан нисбатан тенг ташкил этишни йўлга қўйиш лозим.

Шунингдек, банклар нафақат сўмдаги, балки хорижий валютадаги пластик карточкалар бўйича хизматлар кўрсатишларини кенгайтириш мақсадида мувофиқдир. Чунки республикамизда ҳозирги кунда, ТИФ Миллий банк, Ўз ДЭУ банк, Ўз АБН Амро банкларига дунёдаги машҳур бўлган Master Card, EuroPay, Tomas Kook, Amerikan Express каби пластик карточкалар бўйича халқаро тўлов тизими га аъзодирлар.

Тижорат банкларнинг ушбу тўлов тизимларга қўшилиши интеграция борасидаги муҳим қадамлардан бири бўлиб қолади. Шу билан бирга, юқорида келтирилган банклар пластик карточкалар бозорига кўрсатиладиган хизмат турлари бўйича рақобатбардошлигини таъминлайди.

Хулоса қилиб айтганда, банкларнинг халқаро молия тизими га интеграциялашуви улар фаолиятининг самарадорлигини оширишга хизмат қилади, мижозларнинг молиявий хизматларга бўлган эҳтиёжларини тўлақонли тарзда қондириш имконини юзага келтиради.

Ҳамидулла ИГАМБЕРДИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши Академияси
тингловчиси

ХАЛҚАРО БАНК ТИЗИМИДА
ИНТЕГРАЦИЯ МУАММОЛАРИ

ни амалга ошириш, хизматлар ҳақини тўлаш, хорижий банклар ва корхоналарга фоизлар ва дивидендлар тўлаш бевосита “Ностро” вакиллик ҳисоб варақасини дебетерлаш асосида амалга оширилмоқда. Бу эса, ўз навбатида “Ностро”нинг ишчи қолдигининг кескин тебранишига олиб келади. Республика миз банклари хорижий валюта захираларининг сезиларли қисми АҚШ долларида шаклланган. Бу эса, банкларда бир томонлама қисқа ёки узун валюта позицияларининг юзага келишига сабаб бўлмоқда. Бунинг натижасида АҚШ долларида катта захирага эга бўлган банкларда доллар курси тебранишда

ларида эмас, балки бошқа валюталарда ҳам ташкил қилинганда ушбу йўқотиш бўлмасди, фойда олиш ҳам мумкин бўлар эди.

Мазкур муаммоларни бартараф этиш Ўзбекистон банкларини халқаро банк тизими га интеграциялашув жараёнини муваффақиятли тарзда амалга ошириш имконини беради. Бунинг учун эса тижорат банкларининг жорий валюта операцияларини ривожлантириш учун зарурий шарт-шароит яратиш лозим.

Банкнинг таваккалчилиги натижасида йўқотишлар даражасини пасайтириш мақсадида хорижий валютадаги

Ҳозирги кунда оммавий ахборот воситаларини рекламасиз тасаввур қилиш қийин. Аслида реклама Шарқ бозорларида қадимдан мавжуд бўлиб, одамлар ўз товарларини жар солиб мақтаганлар ва харидорни чорлаганлар. Демак, реклама (лотинча "кичирмоқ", "жар солмоқ") бу бирор корхона, маҳсулот, хизмат тури, ижтимоий фаолиятнинг бирор турини оммалаштириш мақсадида қилинган ишдир. Шу мақсадда реклама ўша корхона ёки ижтимоий фаолиятнинг бирор-бир маҳсулоти ёки хизмат турига кенг жамоатчиликнинг эътиборини жалб этади. Яхши ташкил этилган реклама бозор талабини олдиндан кўра билиш ва бозор шароитида харидорлар оқимини бошқара олиш имконини беради. У узок йиллар давомида вужудга келган маҳсулотни харидорга етказиб беришнинг синовдан ўтган усулларини қўллайди.

Маҳсулотнинг харидорга етиб бориши ҳар гал ҳам автоматик равишда амалга ошмайди. Фақат маҳсулот тақчиллиги шароитидагина бозор тўғри келган маҳсулотни "ютиб" юбориши мумкин. Бундай ҳолда бозор талабини вужудга келтирувчи сифат, баҳо, мавсумийлик каби маҳсулотнинг муҳим омилларини ҳисобга олмайди. Шуни таъкидлаш зарурки, маҳсулот тақчиллиги пайтида уларга ва хизмат турларига бўлган талаб қондирилмай қолаверади. Ривожланаётган бозор шароитида эса кўпгина маҳсулотлар, уларни харидорлар сотиб олиши учун маълум фаол тижорат тарғиботи тайёргарлигидан ўтиши керак. Шундай шароитларда реклама муҳим роль ўйнайди.

Рекламанинг асосий вазифаси — маҳсулотлардан фойдаланиб маҳсулот, хизмат турлари ва уларнинг харид қилиниши жойи ҳақида ахборот беришдир, лекин рекламанинг вазифаси фақат бу билан чегараланиб қолмайди, унинг ўзига хослиги шундаки, реклама ахборотни тарғибот ва ташвиқот билан бирга олиб боради.

Реклама фаолиятининг ахборот

кўлами: умуман ва алоҳида маҳсулотга бўлган талаб ҳақидаги маълумотлардан (миқдор, структура, шаклланиш хусусиятларидан), умумий иқтисодий ахборотлардан, ишлаб чиқариш ва истеъмол тўғрисидаги, савдо конъюктурасидаги ўзгаришлар ва савдо хизмат кўрсаткичининг жойи ҳақидаги хабардан иборат.

Бозор иқтисодиёти шароитида моддий товарлар билан бир қаторда номоддий воситалар, жумладан, ахборотлар ҳам тадбиркорлик ҳуқуқининг объекти сифатида даромад манбаи ҳисобланади. Ахборот хусусиятига эга бўлган турли-туман

вузлардан ҳимоя қилиш чораларини белгилаш, маҳсулот ва хизматларнинг истеъмол хусусиятларини тарғиб қилиш, тадбиркорликка оид ноаниқ ва ёлгон маълумотлар тарқалишининг олдини олиш ва бошқалардан иборат.

Албатта, бозор иқтисоди шароитида реклама ҳам солиққа тортилади. Ҳўш, реклама солиғи ҳамма учун тушунарлими, унинг ҳуқуқий асослари бугунги кун талабларига жавоб берадими? Кенг халқ оммаси реклама солиғининг моҳиятини тўла тушунадими?

Назаримизда, солиқ қонунлари ва йўриқномаларини яратиш жараёни-

да, республикамизнинг жаҳон тараққиёти сари ривожланиши даврида, барча соҳадаги муносабатларимизни унинг андозаларига мослаштириш зарурияти туғилади.

Бу ва шунга ўхшаш бир неча сабаблар эътиборга олиниб, ўз номи ва моҳиятига мос бўлган маҳаллий солиқни ташкил этиш борасида бир қатор ижобий силжишлар ҳамда мазкур фаолиятни ҳаётга татбиқ этиш йўлида бир қатор молиявий, ташкилий тадбирлар амалга оширилади.

Ҳозирги кунда маҳаллий бюджет даромадлари манбаи сифатида реклама солиғидан фойдаланилмоқда,

РЕКЛАМА ВА СОЛИҚ

мазмундаги маълумотлар фуқаролик ҳуқуқининг муомала муносабатлари тарзида ҳаракатда бўлади. Худди шундай хусусиятларга эга бўлган ахборотлар йиғиндиси — реклама бугунги бозорнинг даромад келтирадиган соҳасига айланиб бормоқда.

Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 25 декабрдаги "Реклама тўғрисида"ги қонуни реклама билан боғлиқ фуқаролик-ҳўжалик муносабатларини тартибга солишга қаратилган. Қонуннинг асосий вазифаси юридик ва жисмоний шахслар ҳамда турли маҳсулотлар ва хизматлар тўғрисида ахборот оқимини шакллантириш, ахборотнинг эркин айланишини таъминлаш, тадбиркорликни ривожлантириш, тадбиркорлик, истеъмолчилик маданиятини янада такомиллаштириш, шахсларнинг ишчанлик обрўсини ҳар хил таж-

да солиқ тўловчиларимиз билан бюджетлар ўртасидаги муносабатларга илоҳи борица катта аҳамият бермоқ лозимдир. Бундай мулоҳазани билдиришимиздан асосий сабаб шундаки, айрим ҳолатларда солиқ тўғрисидаги қонун ёки йўриқномага тегишли ўзгартиш ва қўшимча қилинганда солиқ тўловчиларимизда, уларни жорий этиш борасида бир қатор тушунмовчиликлар рўй беради. Бу ҳолат эса, улар бюджетлар билан бўладиган муносабатларга ўз таъсирини ўтказиши ёки солиқ тушумларининг ўз вақтида келиб тушишини кечиктириши мумкин.

Маҳаллий солиқ ҳозирги кунда янги тузилган ва солиқ тўловчиларимиз билан бюджетлар ўртасидаги муносабатлар доирасида муаммоларга эга асосий ташкилий масалалардан иборат.

Шундай бўлса-да, янги шароит-

амалий жиҳатдан олиб қарайдиган бўлсак, реклама солиғи маҳаллий давлат ҳокимияти идоралари томонидан жорий этиладиган солиқлар қаторига киради. Реклама солиғи 1994 йилдан жорий этилган бўлиб, давлат ҳокимияти идоралари даромадлари ўртасида сезиларли ўрин тутди.

Реклама солиғи юридик ва жисмоний шахслар томонидан реклама агентлиги воситасида тўланади, реклама агентлиги реклама хизмати кўрсатганлиги учун оладиган ҳақ устига реклама солиғи ҳам қўшиб олиши ва тегишли вилоят(шаҳар) бюджетларига ўтказиши лозим бўлади.

Ҳозирги пайтда маҳаллий бюджетлар даромад манбаини таъминлашда реклама солиғини такомиллаштиришга эътибор қаратилапти. Айниқса, ҳозирги кунда субъектлар-

Iqtisodiy ta'lim

нинг тадбиркорлик фаолияти истиқболли ривожланишида реклама фаолияти муҳим роль ўйнайди. Маълумки, ҳозирги шароитда реклама солиғи механизми ва ундаги солиқ тўловчилар, солиқ солиш объекти, солиқ суммасини ҳисоблаш ва бюджетга ўтказиш тартиблари жорий этилиши, фақат бюджет манфаатларида эмас, балки фаолиятдаги шахсларни реклама орқали маҳсулот ва хизматлари реализациясини ошириш имкониятларини келтириб чиқаради.

Реклама солиғи маҳаллий бюджетга маҳсулот эгалари аризасига биноан маҳсулот рекламасини амалга оширувчи реклама агентлиги томонидан ўтказилади. Реклама солиғи реклама хизматлари қиймати ва ўрнатилган солиқ ставкасидан келиб чиқиб ҳисобланади.

Ривожланган мамлакатларнинг солиқ тизимлари бир-бирдан фарқ қилса-да, лекин улар учун умумий тенденциялар ҳам характерлидир. Ана шундай умумий тенденциялардан бири маҳаллий бюджетлар даромадларини шакллантиришда солиқлар ролининг ошишидир. Маҳаллий солиқлар орасида реклама солиғи ҳам салмоқли ўринни эгалламоқда. Солиққа тортиш мақсади учун ўрнатилган меъёрдаги таннархда реклама харажатларини ҳисоблаш бўйича ҳозиргача бундай кўрсаткичларнинг қўлланилиши жиҳатдан мунозаралар мавжуд бўлиб, солиқ тўловчилар томонидан эътирозлар юзага келарди. Айниқса, бу нарса реклама билан бизнес қилувчи тадбиркорларда кўпроқ учрайди. Аммо реклама солиғи бугунги кунда маҳаллий бюджет даромадларини шакллантиришда муҳим улуш қўшмоқда ва уни янада такомиллаштириш кун тартибига қўйилмоқда.

Сирожддин ЛАФАСОВ,
Тошкент Давлат иқтисодиёт
университети магистранти

АБУ АЛИ ИБН СИНО НОМИДАГИ ТИББИЁТ НАШРИЁТИ МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИ ВА ИНСТИТУТ ТАЛАБАЛАРИ УЧУН ҚУЙИДАГИ ЎҚУВ АДАБИЁТЛАРИНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ

Мактаб ўқувчилари учун дарсликлар

1. О.Мавлонов. "Зоология", 6-7 синф 1385 сўм.
2. С.Тешабоева ва б. "Анорганик кимё", 7-синф 595 сўм.
3. С.Тешабоев и др. "Неорганическая химия", 7 класс 595 сўм.
4. Б. Аминов ва б. "Одам ва унинг саломатлиги", 8-синф 1030 сўм.

Олий ўқув юртлари учун дарслик ва ўқув қўлланмалари

1. М.Абдуллаҳжаева. "Одам патологияси асослари", 2-қисм 700 сўм.
2. К.Фаниев. "Сил касаллиги", 19 сўм.
3. С.Нажмиддинов. "Клиник гематология асослари", 227 сўм.
4. Ф.Турсунов ва б. "Сил" 386 сўм.
5. Д.Қодиров ва б. "Болалар физиологияси", 355 сўм.
6. Тўплам. "Болалар хирургияси", 3200 сўм
7. Р.Аҳмедов. "Клиникагача бўлган хирургия", 1600 сўм.
8. Х.Шодиев ва б. "Молия статистикаси", 1820 сўм.
9. Л.Бозорова ва б. "Инглиз тили", 3100 сўм.
10. А.Каттахўжаева ва б. "Акушерлик амалиёти", 2800 сўм.
11. А.Қодирова. "Ўзбекистон тиббиёт тарихи", 1300 сўм.
12. Б.Дусчанов ва б. "Умумий гигиена", 3000 сўм.
13. С.Қосимова. "Ум.биорганик кимёдан амалий машғулотлар", 2800 сўм.
14. Н.Мажидов ва б. "Профилактическая неврология", (2-ч 60. 3-ч 50с).
15. А.Аляви. "Лечения хрон. сердеч. недостат", 504 сўм.
16. Б.Сеттарова ва б. "Наследственная гемохроматоз", 311 сўм.

17. С.Шамсиев ва б. "Фармокотерапия в педиатрии", 310 сўм.
18. И.Сосин, М.Қориев. "Физиотерапия в хирургии, травматологии и нейрохирургии", 20 сўм.
19. Тўплам. "Физиологиядан амалий машғулотлар", 16 сўм.
20. Р.Султонов ва б. "Биохимиядан амалий машғулотлар учун қўлланма", 40 сўм.
21. Е.Абдалмасова ва б. "Сколиоз" 25 сўм.
22. Р.Кадыров и др. "Хирург. леч. Перелом дистального отд. Бедренной кост.", 116 сўм.
23. А.Саидов и др. "Современная интенсивная терапия", 225 сўм.
24. А.Зоҳидий. "Ошқозон" (165 с), "Жигар" (127 с), "Буйрак" (62 с), "Юрак" (92 с). Умумий.
25. И.Мусабоев ва б. "Гепатит С", 1000 сўм.
26. И.Мусабоев. "Вирусный гепатит В, Д", 2800 сўм.
27. М.Дўстмуродов ва б. "Ортопедия аномалий развития. ниж. конечностей", 2500 сўм.
28. И.Мусабоев и др. "Искусство методы врачевания...", 708 сўм.
29. А.Шодмонов и др. "Лечебное питания", 1145 сўм.
30. Ф.Назирова и др. "Стандарты оказан. Мед.помощи", 800 сўм.
31. В.Михайлов. "Курс гематологии", 2000 сўм.

Маълумотномалар ва луғатлар

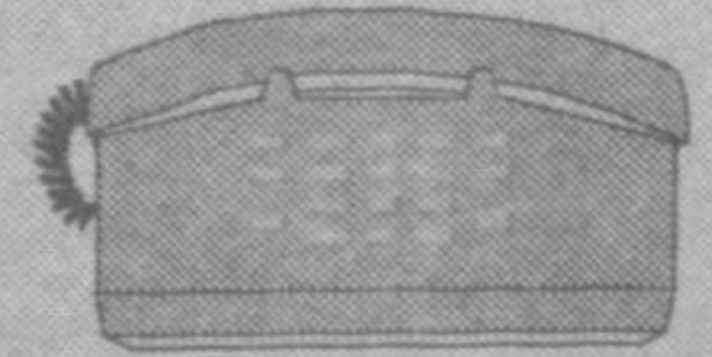
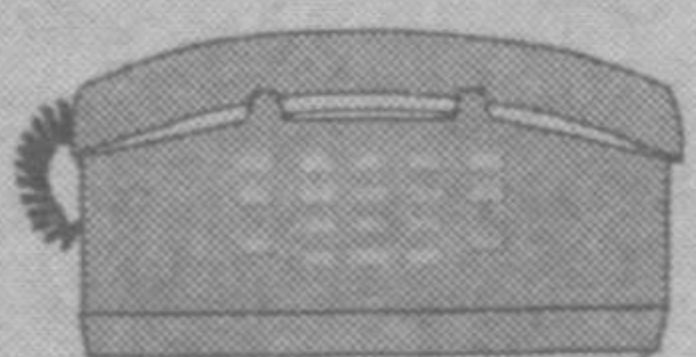
1. Г.Юмашев и др. "Справочник по ортопедии", 60 сўм.
2. Ц.Мазмаян. "Справочник основ. общ. диагн. бол.", 21 сўм.
3. Б.Бобомуродов ва б. "Англо-рус мед. словарь", 850 сўм.
4. Р.Собиров ва б. "Доривор ўсимликлар луғати", 30 сўм.

5. С.Бобононов. "Справочник физиотерапевта", 550 сўм.
6. Р.Нурмухамедов и др. "Краткий справочник", 360 сўм.

Оила кутубхонаси учун

1. С.Анвар. "Қизиқчининг қилиғи ҳам қизик", 72 сўм.
2. Э.Усмонов. "Ёстикдек китобдан уч саҳифа", 72 сўм.
3. И.Зоиров. "Табассум бекати", 72 сўм.
4. А.Обрўй. "Бўйдоқ аскар", 295 сўм.
5. П.Кузионов, Б.Омон. "Последний трагический дуэль Пушкина", 139 сўм.
6. К.Насриддинов. "Камолот ва маънавият сабоқлари", 212 сўм.
7. Абу Али ибн Сино. "Уржуза ёки 1326 байт тиббий ўғит", 125 сўм.
8. Тўплам. "Аёлларга ўғитлар", 290 сўм.
9. Тўплам. "Шарқона даволар", 100 сўм.
10. Тўплам. "Ёш оналарга шифокор маслаҳатлари", 450 сўм.
11. Ш.Хамраев ва б. "Ортопедиядан 50 саволга 50 жавоб", 145 сўм.
12. А.Зоҳидий. "Аллома аёл", 300 сўм.
13. Хожа Аҳмаджон Бобомурод. "Ҳаж йўриқлари", 175 сўм.
14. Б.Омон, А.Зоҳидий. "Умр дафтари", 500 сўм.
15. Р.Воҳидов. "Ишқ — маърифат қаноти", 550 сўм.
16. Тўплам. "Ўзбегим баҳоидири", 1070 сўм.
17. Тўплам. "Ўзбек кураши доғруғи", 2500 сўм.
18. Ж.Бекназаров. "Она ва бола таянчи", 310 сўм.
19. Х.Ҳомидий ва б. "Авесто ва тиббиёт", 270 сўм.
20. Х.Дадаев. "Дорисиз даволаш усуллари", 280 сўм.
21. М.Қориев. "Ибн Синонинг болалиғи", 435 сўм.

Ҳисоб-китоб нақд ва пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади.
Мурожаат учун бизнинг манзил: Тошкент шаҳри,
Навоий кўчаси, 30-уй, Телефон: 8-(372) 144-51-72, 144-27-62

Ҳар биримиз ҳурмат билан қарайдиган касб ўқитувчиликдир. Қадим-қадимдан халқимиз устоз деган зотни мўътабар бед билади. Ўз фарзандини устоз қўлига топширган киши, албатта шу сўзни айтар эди: "Эти сизники, суяги бизники".

Бу анъана ҳозирда ўзининг замонавий кўринишларига эга. Мамлакатимиз педагогика институтларида ҳар йили минглаб ўқитувчилар тайёрланиб, таълим муассасаларига юборилмоқда. Шундай даргоҳлардан бири Нукус Давлат педагогика институтидир. Шу илм маскани ҳаётига доир сарҳадимиз билан танишинг.

ТАРИХДАН СЎЗЛОВЧИ ТОПИЛМАЛАР

Аждодларимизнинг яшаш тарзи ҳақида далолат берувчи археологик топилмалар Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудида ҳам кўп топилди. Бундай топилмаларни ўрганишга талаба-ёшлар ҳам жалб қилиниши керак. Айниқса, тарих фани йўналишида илм эгаллаётганлар ўз ўлкаси тарихини билмай туриб, келажакда етук мутахассис бўлишлари қийин.

Институтимизнинг энг бой кафедраларидан бири "Тарих ва ҳуқуқшунослик" бўлиб, у ўзининг катта лабораториясига эгадир. Бу ерда маҳаллий аҳолининг ўтмишидан сўзловчи кўпдан-кўп топилмалар бор; сопол кўзалар, идиш-товоқлар, аёлларнинг зеб-зийнатлари, ҳарбий қуроллар. Қушхона тоғи атрофларида олиб борилган қазув ишлари натижасида

милоддан кейинги VI-VIII асрларга тегишли кўп археологик топилмалар олинди.

Биз асосан 1-курс талабалари билан март-апрель ойларида икки ҳафталик амалиётни археологик объектларда олиб борамиз. Улар тўртта гуруҳга бириктириб, далада — очик объектларда қидирув ва қазув ишларини амалга оширадилар.

Jarayon

"Ўзбекистон археологияси", "Тарихий ўлкашунослик" фанлари бой тарихга эга юртимиз ҳақидаги тасаввурларини кенгайтиради. Демак, талабаларни ўқитишда фақат дарслар билан кифояланиш керак эмас, балки юқорида таъкидлаганимдек, қазув ишлари ҳам катта самара беради.

Ўнгарбой ЮСУПОВ,
институт "Тарих ва ҳуқуқшунослик" кафедраси катта ўқитувчиси

Она замин бағри тилсимотларга тўла, уларни ўрганмоқ керак. Институтда таълим олаётган бўлғуси тарихчилар ҳамиша шу фикрда.

ТАМАРАДАН КЎНГЛИМИЗ ТЎҚ

Тамара Қалекеева факультетимизнинг фахри бўлиб қолди. У ўзининг аъло хулқи, билим ва малакани эгаллашга бўлган интилишини шу йилнинг 25-26 апрелида Самарқанд шаҳрида ўтказилган республика олимпиадасида ҳам исботлади. "Компьютер саводхонлиги бўйича ўқув-методик адабиётлар дастури" мавзусида ўтказилган бу беллашувда Тамара биринчи ўринни эгаллади ва II даражали диплом билан тақдирланди.

Faхr

Одатда математика фан, дея эътироф қилар орасида математика каби аниқ фанларга қизиқувчилар унчалик кўп эмас. Ўз тенгқурларидан ана шу хислати билан ажралиб туривчи Тамара Қалекеевадан келгусида математика фанининг ҳақиқий билимдони етишиб чиқишига умид қилиб қолам. Бундай талабалар кўпайса қанийди, дейман.

Б.ЖОЛИБЕКОВ,
математика ва информатика факультети декани

Юртимизда янги авлод шакллана бошлади. Бунинг учун ҳар бир таълим муассасасида ўзига хос, яъни ҳам мазмун, ҳам шаклий жиҳатдан бир-биридан фарқли янгиликлар, ўзгаришлар амалга оширилмоқда.

Педагогика институтларида ҳам, жумладан, бугунги ёшларга катта маънавий озуқа берадиган кадрлар тайёрлашга жиддий эътибор берилляпти. Хусусан, катта тарихий йўлни босиб ўтган институтимиз Қорақалпоғистон Республикасидаги умумтаълим мактаблари, академик лицей ва касб-хунар коллежларига педагог кадрлар тайёрлаб келмоқда. Бугунги кунда унинг зиммасига яна ҳам улкан вазифалар қўйилган: замонавий

Озод МАТҚОНОВ,
Нукус Давлат педагогика институти ректори, биология фанлари доктори, профессор

ҚИЗИҚИШ ВА ҚАЛБ ҚЎРИ КЕРАК

педагог ўтмишни ҳам чуқур билиши, ҳозирги давлат сиёсатидаги устувор масалаларни ҳам теран англаши, ҳар қандай вазиятни таҳлил қила билиши, энг муҳими — болага ҳар жиҳатдан намуна бўла олиши керак.

Давлат таълим стандартларининг яратилиши ўқув ва ишчи дастурларини қайтадан кўриб чиқишга зарурат туғдирди. Мавжуд 19 та мутахассислик бўйича намунавий ўқув дастурлари асосида ишчи дастур ҳамда режалари тасдиқланди. Бу эса таълим жараёнидаги асосий тузилмадир.

Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 5 январдаги "Узлуксиз таълим тизимини дарсликлар ва ўқув адабиётлари билан таъминлашни такомиллаштириш тўғрисида"ги қарори ҳар бир таълим муассасаси сингари институтимиз педагогик жамоасига ҳам тегишлидир. Зеро, дарслик ва ўқув қўлланмалари таълим жараёнининг "юраги" ҳисобланади. Кейинги икки ўқув йили мобайнида профессор-ўқитувчиларимиз 20 та дарсликка, 82 та ўқув-методик қўлланмага, 13 та дастурга муаллиф бўлишди. Албатта, дарслик ва ўқув қўлланмаларининг китоб шаклидан кўра компьютер варианты фойдаланиш-

га қулай ва самаралидир. Ана шу мақсадда 30 та ўқув-методик қўлланма, 205 та маъруза матнлари электрон кутубхонага киритилган бўлса, 2002 йилнинг май ойида бундай ўқув манбаларидан яна 150 тачасининг электрон версиялари вуҷудга келтирилди.

Дарвоқе, компьютер технологиялари ҳозирги вақтда таълим тизимига катта энгилликлар яратувчи воситага айланди. Вазирлар Маҳкамасининг "Компьютерлаштиришни янада ривожлантириш ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори бу борадаги истиқболли вазифаларни белгилаб бердики, ана шу асосда биз ҳам институт ҳаётининг ички мазмунида компьютер технологияларидан кенгроқ фойдаланишга аҳамият бераётимиз. 160 та компьютернинг барчаси ишлаш қувватига эга. 8 та компьютер синфи мавжуд ва улар интернет ҳамда Давлат Тест маркази бўлимига, факультетларга тақсимланган. Факультет деканлари, кафедра мудири, талабаларнинг компьютер саводхонлигини ошириш учун уч ойлик курс ташкил этилган бўлиб, битирганларга сертификат бе-

Rektor minbari

рилади. Ўз тенгқурларидан истеъдоди билан ажралиб турадиган талабаларга алоҳида эътибор қаратиляпти. Бундан кўзланган мақсад, аввало истеъдод эгаларини қўллаб-қувватлаш бўлса, иккинчидан, бошқа талабаларни ҳам улардай бўлишга ундашдан иборат. 11 нафар иқтидорли талабаларимизга Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг 2001 йил 2 октябрдаги 202/6-сонли қарори асосида стипендияларидан ташқари ҳар ойда 10 минг сўмдан бериб борилляпти. Спорт ва жисмоний маданиятни юқори поғонага кўтариш

ниятида амалга оширилган ишлардан яна бири "Турон" стадионининг институт базасига ўтказилишидир. Бунинг натижасида 9600 кв.м ўйин майдони, 4800 кв.м машқлар майдони, 380 кв.м югуриш йўлакчасига эга бўлди. Талабалар нафақат жисмоний тарбия дарсларини, балки бўш вақтларини ҳам ўзлари истагандек ўтказишмоқда.

Институтимизнинг қўшимча биноси битказилиб, фойдаланишга топширилса, 2800 нафар талабанинг билим эгаллаши учун шароит яратилади. Бироқ ҳали бино битгунига қадар икки-уч йил бор. 2001-2005 йилларга мўлжалланган даврдаги вазифалар ижроси институтимиз педагогик жамоасидан бақамти, баҳамжиҳат иш юритишни талаб қилади. Шундай бўлгач, янги 2002-2003 ўқув йили учун талабалар қабул қилишда синчковлик билан иш тутишимиз керак. Зеро, педагогикага нафақат қизиқиши ва мойиллиги кучли бўлган йигит-қизлар, балки болаларга қалб қўрини ҳам бера оладиган ёшларни қабул қилишимиз лозим. Чунки педагогда шундай хислатлар бўлмаса, у болаларни ўқита олмайди, уқтира олмайди.

ТУЛАБ-РАШВАР ИСТИҚДОД

Қўшиқ, мусиқа юракка бир дармон бўлиб киради. Биз ҳаммамиз шуни теран англаймизки, санъат инсониятнинг ҳамишаллик дўсти ва ҳамроҳи бўлиб келган.

Юртимизда истеъдодли ёшларнинг қўллаб-қувватланаётганига қанчадан қанча мисоллар келтириш мумкин. Бир қанча жамғармалар, нуфузли мукофотлар ёшларнинг бахт-иқболи ва келажак-

гини ўйлаб таъсис этилмоқда. "Ниҳол" ана шундай нуфузли мукофотлардан бири. У ўзининг истеъдодини санъат соҳасида кўрсатишга муваффақ бўлган ёшларга берилади.

2001 йил якунларига кўра, Қорақалпоғистон Республикаси

San'at

Институт биносининг ташқи кўриниши.

бўйича мен "Ниҳол" мукофоти лойиқ деб топилдим ва шунда юрагим жуда тўлқинланиб кетдию ҳаёлимдан шундай фикрлар ўтди: "Мустақил Ўзбекистон ёшларининг интилишлари тўла-тўқис намоён бўляпти, "Ниҳол" рамзий ибора: У ўсади, гуллайди ва кейинчалик шохлари ҳар томонга қараб ўсган дарахт бўлади. Демак, бизга берилган бундай мукофотнинг келгусида ҳисоботи бўлиши керак".

Ҳозирда ижод машаққатларини бошдан кечириб билан бирга институтда иқтидорли талабаларга раҳбарман. Ишлар кўп, вақт югурик, аммо ҳаммасига улгуриш лозим, аслида мазмунли яшамоқнинг мезони шундай.

Мақсуд ЎТАМУРОДОВ,
"Ниҳол" мукофоти совриндори, институтнинг собиқ талабаси

Саҳифа материалларини "Ma'rifat"нинг махсус муҳбири Хулқар ТҲИМАНОВА тайёрлади.

ТИНЧЛИК САРИ ЮЗ
ТУТТАН ДИЁР

Биламизки, ён қўшнимиз Афғонистоннинг миллий таркиби хилма-хил. Мамлакат жанубида пуштун, марказий қисмида хазорий, шимолий ва шимолий-ғарбий қисмида тожик, ўзбек, туркман каби миллатлар яшайди. Ушбу ҳолат бевосита миллий адоват замирида уруш ўчоғининг вужудга келишига таъсир кўрсатади. Шунча жафоликлардан сўнг иқтисодий-ижтимоий, сиёсий танглик халқнинг турмуш тарзида қора доғлар қолдирди. Энг ачинарлиси, аҳолининг саводхонлиги (46 фоиз эркаклар, 3 фоиз аёллар) ўта паст даражада бўлиб, бундай маърифий саёзлик ўрнини қоплаш учун эндиликда Ўзбекистон ўз ижтимоий ёрдамларида мана шу жиҳатларни ҳисобга олмақда. Шунингдек, тиббиёт соҳасида мутахассис кадрлар ва дори-дармонларнинг етишмаслиги ҳам давлатлар томонидан кўрсатилаётган бегараз ёрдам ҳисобига тўлдирилаяпти.

Юқорида айтиб ўтганимиз каби баъзи муҳим кўрсаткичлардан кўриниб турган Афғонистоннинг ҳозирги ҳолатига бир қанча омиллар сабаб қилиб кўрсатилади. Жумладан, 1979 йил собиқ совет қўшинларининг киритилиши мамлакатда фуқаролар урушининг бошланишига олиб келди. Бу ўз навбатида бу давлат иқтисодиёти ва сиёсий бошқарувини издан чиқара бошлади. Бундай тангликни янада кучайтирган воқеа 1989 йил собиқ совет қўшинларининг у ердан олиб чиқиб кетилиши билан боғлиқ бўлдики, киритилган "бегоналар" ўзларидан кейин турли қабила ва гуруҳлар ўртасида ҳокимият учун курашни қолдирди, энгил ва осон пул топиш манбаи бўлган наркотик экинларни оқишга ва қурол-яроғ савдосига кенг имкониятлар тудириб берди.

Шундай мураккаб вазиятда толибонларнинг ҳукумат тепасига келишини одамлар нажоткор бўлармикан, дея олқишлар билан кутиб олди. Бироқ толибонларнинг 1996 йили расмий равишда пойтахт Қобулни қўлга киритиши ва ўзининг диний радикал ислом тартиботини ўрнатишга ҳаракат қилиши афғон халқи бошига оғир мусибатларни ёғдирди.

Инсон ҳуқуқлари, демократик тамойилларни қўпол равишда бузганлиги учун толибонлар жаҳон ҳамжамияти эътирозларига йўлқилди. Чунки уларнинг даврида аёлларнинг ҳуқуқлари кескин чекланди. Эркаклар ислом ақидаларига мос яшашга мажбурланди. Мамлакат ҳудудида жаҳонда террористик ҳужумлар уюштиришга хизмат қиладиган ҳарбий базалар яратилди.

Ва ниҳоят, АҚШдаги 11 сентябрь ҳодисалари афғон жамияти тақдирини ўзгартириб юборди, десак муболаға бўлмайди. АҚШнинг толибон тартибини ағдаришга қаратилган антитеррор ҳарбий ҳаракатларини муваффақиятли олиб бориш, оддий халқ қалбида катта умидлар туғдирди. Афсуски, Толибон тузуми ағдарилган вазиятда ички аҳвол ачинарли даражада эди. Шунингдек, жон сақлаш мақсадида 7 млн. афғон хорижга чиқиб кетишган.

Шу ўринда айтиш керакки, ҳозирда 40 дан ортиқ нодавлат ва халқаро ташкилотлар бу юртда фаолият кўрсатиб, ёрдамга муҳтож аҳолига амалий кўмак бераяпти. Шубҳасиз, Ўзбекистоннинг бу борада амалга ошираётган сиёсати жаҳон ҳамжамияти томонидан юксак баҳоланиб келинмоқда. Республикаимизни Афғонистон билан боғловчи "Дўстлик" кўприги ва дарё орқали Шимолий Афғонистон ҳудудларига инсонпарварлик юкларининг ўтказилаётгани, мамлакатимиз жанубидаги Хонобод аэропортидан аҳоли эҳтиёжларини қондирувчи маҳсулотлар етказиб турилиши ҳам бу баҳога амалий жавоб бўлади.

Тинчлик сари юз тутган бу қўшни давлатдаги муаммоларни ечишда бевосита сиёсий ҳокимият ва бошқарув аппаратининг ўрни муҳимлиги ҳеч кимга сир эмас. Жамиятнинг бир тизимдан иккинчи бирига ўтиш босқичида сиёсий бошқарувни мустақкам ташкил этиш халқнинг келажак тақдирини белгилаб беради. Шу ўринда Бонн шахрида Афғонистон давлатини қайта ташкил қилиш учун муҳим қадамлар ташланиб, Ҳамид Карзай бошчилигидаги муваққат ҳукумат тасдиқланганлиги муҳим аҳамият касб этганди. Бир хорижий мухбирнинг айтганидек, у ҳозир мамлакатни қуролсиз, қон тўқмасдан ақли ва сўзи билан бошқара олади.

Дарҳақиқат, яқинда Ҳамид Карзай муваққат ҳукумат раҳбарлигидан мамлакат Президентлигига ўтди. Энди у Афғонистоннинг ҳақиқий Президенти сифатида иш олиб боради ва қасамёд маросимида айтганидек, фақат ва фақат афғон халқи учун меҳнат қиладди.

Эркин ХУДОЙҚУЛОВ,
Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия
университетининг халқаро алоқалар факультети
талабаси

Америкалик генетик Барбара Мак-Клинтон Хортфордда (Коннектикут штати) туғилди. У врач Томас Мак Клинтон ва унинг рафиқаси Сара Хендиннинг уч кизи ичидан энг кичиги эди. Барбара кўп вақтини аммасы ва амаллари билан шаҳардан ташқарида, Массачусетснинг қишлоқ жойларида ўтказарди. У 8 ёшга тўлганида уларнинг оиласи Бруклиндаги (Нью-Йорк) Флатбуш шаҳрига кўчиб ўтди, шаҳар кўпроқ қишлоққа ўтшаб кетарди. Унинг отаси "Станфорд Ойл компани" да врач бўлиб ишларди. Унинг вазифаси нефть танкерлари команда аъзоларини довлалаш эди. Мак Клинтон қиз болалик пайтида муз устида фигурали учиб ва спортнинг бошқа турларига қизиқарди. У кўпроқ қўшни ўғил болалар билан ўйнади. Худди шу даврда Мак Клинтонда китобхонликка бўлган қатъий қизиқиш ва ёлғизликда ҳаёл суриш шаклланди.

1918 йили Мак Клинтон Бруклиндаги ўрта мактабни тамомлади. Қизлари ўқишни давом эттиришини хоҳламаган ота-онасининг қаршиликларига қарамай, у барибир уларни кўндирди ва 1919 йили Итака (Нью-Йорк штати) даги Корнел университетига ўқишга қабул қилинди. У бу ердаги қишлоқ хўжалиги коллежидан биологияни ўрганишга киришди.

Университетда Мак Клинтонки биринчи курс қизлари клубига президент этиб сайланди. Аввалига у жамоат ишларида фаол қатнашди ва ҳатто, жамоа оркестрида банжо ҳам чалди. Бироқ клубга яхудий дугоналари таклиф этилмаганликлари билан, аёллар иттифоқига кирмасликка қарор қилди. Мак Клинтон кичик курс талабалари учун ягона мумкин бўлган генетика бўйича маърузаларга қатнаш бошлади ва ўз ўқувчиларида шундай таассурот қолдирдики, улар Мак Клинтон анча ёш бўлишига қарамай битирувчи курси билан шуғулланишни таклиф этишди. 1923 йил Мак Клинтон бакалавр даражасини қўлга киритди, сўнгра ўз ўқишини цитология (хужайра тўғрисидаги фан), генетика ва зоология мутахассислиги бўйича ботаника бўлимида давом эттирди.

Генетик тадқиқотларнинг сеvimли объектлари мена пашшалари (*Drosophila melanogaster*) ва маккажўхори ёки маис (*leaves*) эди. Олимлар ўртасида дрозофиланинг машхурига сабаб, унинг ривожланиш даври қисқа, юқори серпушт ва айрим ўзига хос жисмоний хусусиятларидир. Маккажўхорида ривожланиш даври узунроқ, аммо донлар ва баргларининг ёрқин ва ранг-баранглиги унинг генетик тадқиқотлар учун жуда мослигини билдиради.

Ҳали Мак Клинтон университетнинг куйи курсларида ўқиб юрган пайтларидаёқ, қишлоқ хўжалиги коллежи ходимлари генетика соҳасидаги биринчи қадамларни қўя бошлаган эдилар. Профессор Р. А. Эмерсон маккажўхори генетикаси ва гибридинг чизиклари билан шуғулланарди. Мак Клинтон у билан бирга ишларди: у ҳатто икки юқори курс талабаси Жорж У. Бидл ва Маркус Роудз билан фойдали касбий алоқалар боғлади, кейинчалик бу иккалови машхур генетик олимлар бўлиб етишдилар. 1924 йили диплом ишини

тайёрлаш давомида Мак Клинтон маккажўхорининг айрим хромосомаларини микроскоп остида ўрганиш усулини ишлаб чиқди. Бу ғоя уни параллел равишда хромосомалар ва фенотипик ёки физик белгиларни ўрганиш билан шуғулланишга ундади. Худди шу йили у ботаника бўлимига ассистент этиб тайинланди. 1925 йили эса магистр даражасини олди. Ўзи ишлаб чиққан усул тўғрисида диссертация ёклаб, орадан икки йил ўтгач, фалсафа доктори бўлди. 1927 йилдан 1931 йилгача эса ботаника бўлимининг профессори бўлиб ишлади.

Бу йиллар давомида Мак Клинтон маккажўхори хромосомалари, шунингдек уларнинг катита ўсимликлардаги белгиларининг фенотипик намоён бўлиши билан кореляциясини ўрганишни давом эттирди. Хэриот Крейтон билан биргаликда маккажўхори хромосомалари мейоз (камайиш деган маънони англатади), жинсиз усулда кўпаядиган организмларда ўзига хос бўлиниш усули) нинг эрта жараёнида хромосомалар кроссинговерда (хромосомалар чалқашини) генетик материал ва ахборот билан алмашишини аниқлади.

1929 ва 1931 йиллар оралиғида Мак Клинтон биоло-

Nobel mukofoti sovrindorlari

га қайтиб келди ва 1936 йилга қадар Эмерсон бўлимида илмий ходим бўлиб ишлади. Кейин Миссури университетда ботаника профессори ассистенти лавозимига тайинланди. Хизмат шохсупасидан юқори кўтарилиши учун имкон камлигини тушунган Мак Клинтон 1941 йили университетдан кетди ва ёз бўйи Колд-Спринг-Хаборда (Нью-Йорк штатида) эски дўсти Маркус Роудз лабораториясида ишлади. Кузда Колд-Спринг-Хабордаги Вашингтон институти ходими бўлиш таклифини қабул қилди. У шу кунга қадар ҳам ўша ерда маккажўхори бўйича тадқиқотларини олиб бормоқда.

1940-50 йиллар Мак Клинтон учун айниқса сермахсул келди. Қиш ойлари у аввалги ёзда ўтказилган тажрибаларнинг натижаларини таҳлил қилиб, кейинги йил режаларини тузади. Ёзда лабораторияси олдидаги майдончада маккажўхори ўстиради. Дастлабки тажрибалар уни, маккажўхори хромосомаларида ҳаракатчан генетик элементлар мавжуд бўлса керак, деган фикрга олиб келди. 1943-44 йил қишида у ўз назариясини тасдиқлаш умиди-

кашфиёт узоққа борувчи иштиқболларга эга эди: масалан, кўчиб юрувчи генлар ёрдамида қандай қилиб бактериянинг бир туридан иккинчисига антибиотикларга қарши резистентликнинг ўтишини тушунириб бериш мумкин эди. Мак Клинтон модели, шунингдек ирқийликнинг қатъий Менделеев қонунларига зид келувчи айрим жараёнларни интерпретация қилишга ёрдам берарди. Бу қонунлар иккитерий икки отанининг фенотипик хусусиятлари авлодлар ўртасида генетик доминантлик ёки оддий нисбатдаги рецессивликка мувофиқ бўлинади деб таъкидларди. Мак Клинтоннинг схемаси ривожланишнинг эртанги даврдан кечкисига томон маккажўхори сўтасидаги ранглар ўзгариши механизмининг ҳам тушунириб берарди. Мак Клинтон шунингдек, ўсимлик ёки хайвонлар янги турларининг тез юзага келиши ҳаракатчан генетик элементлар ёки генлар билан боғлиқ бўлиши мумкин, деган фикрни билдирди.

1950 йили Мак Клинтон Колд-Спринг-Хаборда ўтказилган симпозиумда ҳаракатчан генетик системалар ва маккажўхори генетикаси бўйича тадқиқотлари ҳақида маъруза қилди.

1958-1960 йиллари у тадқиқотлар ўтказмай, Миллий фанлар академияси томонидан таклиф этилган дастур асосида Жанубий Америка мамлакатлари цитологларини тайёрлаш ишлари билан шуғулланди. У маккажўхори генетикаси ва ҳаракатчан генлар бўйича ишларини қайта бошлаган вақтда, бактерия генетика соҳаси мутахассислари бактерияларда Мак Клинтон маккажўхорида топганига ўхшаш регулятор генларни аниқладилар.

Мак Клинтон 1983 йил генетик системалар транспозицияларини кашф этганлиги учун физиология ва тиббиёт соҳасидаги Нобел мукофотига сазовор бўлди. Ишонч бажарилганига уч ўн йилликдан ортиқ вақт ўтганди. У энди Мак Клинтоннинг муваффақияти деб тан олинди.

Ўз биография Эвелин Фокс Келлерга берган интервьюсида ўзининг ишга бўлган муносабатини қуйидаги сўзлар билан билдирганди: "Сиз бу нарсаларга қараганингизда улар жисмингизга айланади. Ва сиз ўзининг хақингизда унутасиз. Энг муҳими ҳам сиз ўзининг хақингизда унутингизиздадир". Нобел кўмитаси Мак Клинтонга яққоҳол деб берган тавсифларини тасдиқлаган ҳолда, у Колд-Спринг-Хабордаги лабораториясида ва тажриба даласида маккажўхори генетикаси бўйича тадқиқотларини давом эттирмоқда. У ҳеч қачон оила қурмаган.

Нобел мукофотидан ташқари Миллий фанлар академиясининг генетика бўйича Кимбер мукофоти (1967), Миллий илмий жамғарманин "Илмий ютуқлари учун" медаллари ((1970), фундаментал тиббий тадқиқотлари учун Алберт Ласкер мукофоти (1970), Исроилнинг Вольф жамғармаси тиббиёт бўйича Волф мукофоти (1981), Колумбия университети Луиза Гросс-Хорвиц мукофоти (1982) соҳибаси. 1981 йили Макарттура жамғармаси моддий кўмагини олган. Мак Клинтон Миллий фанлар академияси, Америка табиатшунослар жамияти, Америка фалсафа жамияти, Америка ботаника жамияти ва Америка генетика жамияти аъзоси.

У Рочестер университети, Смит Коллежи, Миссури университети, Йелл университети, Уилям коллежи, Нью-Йорк университетининг фахрий даражаларига эга.

А. ТўРАЕВ

МАККАЖЎХОРИ
БИЛАН БОҒЛИК
КАШФИЁТЛАР

гия ва генетика журналларида 9 та мақола эълон қилди. 1931 йили Корнел университетига Томас Хант Морган ташриф буюрди. Мак Клинтоннинг тадқиқотлари унда чуқур таассурот қолдирди. У Мак Клинтонга "Миллий фанлар академиясининг миллий ишлари" ("Proceeding of the National Academy of Science") журналида ўз ишларини эълон қилишни таклиф этди. Мак Клинтоннинг мейоз давомида генетик ахборот алмашинуви тўғрисидаги "The maus" да цитологик ва генетик кроссинговер кореляцияси" ("A Correlation and Genetical Crossing Over in The maus") номли мақоласи журналнинг 1931 йил август ойидаги сонидан босилиб чиқди. Худди шу йили Мак Клинтон миллий тадқиқот кенгашидан моддий кўмак олди. Бу унга кейинги икки йил давомида маккажўхори генетикасини тадқиқ этиш билан шуғулланиш имконини берди. Мак Клинтоннинг ўзи Калифорния технология институтининг Морган бўлимига илмий ходим этиб қабул қилинди, Корнел университети ва Колумбиядаги Миссури университетиде ишлади. У маккажўхори хромосомаларида рентген нурларини келтириб чиқарган генетик мутациялар билан ўсимликдаги фенотипик белгилар ўртасидаги кореляцияни ўрганди. Мак Клинтон халқасом хромосомаларнинг маккажўхори донларидаги ранг-баранг туснинг юзага келиши билан боғлиқлигини аниқлади. У шунингдек хужайравий оксилларнинг биосинтез маркази — хужайравий рибосомалар биосинтези кирган ядровий хромосомаларни ҳам топди.

Гуггенхайм жамғармасининг моддий кўмаги Мак Клинтонга 1933 йили Берлиндаги Кайзер Вилгелм институтида ўтказиш имкониятини берди. Бироқ, кейинги йилнинг ўзидаёқ нацизм ривожланишидан ташвишга тушган Мак Клинтон Корнел-

да тажрибалар дастурини режалаштирди. 1944 йили Мак Клинтон ўсимлик эгизаклар баргларидаги турли рангларни сезиб қолди; уларнинг бирида ранги қуюқроқ бўлса, иккинчисида очроқ эди. Худди шунга ўхшаш ҳолатни сўта донларида ҳам кўргач, у қиз ўсимликлардан бирида бошқасида бўлмаган махсус генетик тизим бўлса керак, деган хулосага келди. Бу ҳодиса ҳозирда транспозиция, жараёнга қўшилган генлар-транспозонлар ёки кўчиб юрувчи генлар деб аталади.

Олинган тажриба натижалари генетик система моделини аниқ шакллантириб бериш имкониятини берди. Системага икки транспозон генлар: Мак Клинтон томонидан Ds-ген деб аталадиган дисцилятор ва As-ген-активаторлар киритилди. Мак Клинтоннинг кузатувлари асосан генетик система қуйидагича ишларди: Ds-ген структура гени билан ёнма-ён хромосома майдонига томон ҳаракат қилади (мас., маккажўхори баргларидаги йўллар алмашинувини назорат қилувчи структура генига қараб), у структура генининг фенотипик экспрессиясини беради ва баргларидаги йўллар оч бўлади. Бироқ, структура гени томонидан босилиш фақатгина As-ген бошқа икки ген ёнидан жой олгандагина самарали бўлади. Агар As-ген узокроқ майдонга қараб ҳаракат қилса, у ҳолда структура генининг Ds-ген томонидан босилиши юз бермайди ва баргларидаги йўллар ёрқин бўлади. Мак Клинтоннинг хулосаларига кўра, транспозон генлардан бири босувчи ген бўлса, бошқаси унинг босувчи таъсирини олиб ташлайди.

Мак Клинтон томонидан генетик системадаги транспозициянинг ва генетик тартибга солинишнинг тартибга солиниши бактериялар генетикаси ютуқларини босиб кетди ва улардан 15 йилларга қадар илгарилаб кетди. Бу

Душанба, 24

«Ўзбекистон» телеканал

Телетомошабинлар диққати! «Ўзбекистон» телеканал 24 июнь куни ўз кўрсатувларини соат 15.00 дан бошлайди

- 15.00 "Тахлилнома".
15.50 "Ошин". Телесериал.
16.20 "Обод уйда пок одамлар яшайди".
16.40 "Жаҳон киноси юлдузлари".
17.00 "Шоирлар-болаларга".
17.01 "Шоирлар-болаларга".
2. "Олтин тож". Телевизион ўйин.
18.00 ЯНГИЛИКЛАР
18.10 "Кўшигимиз сизга армуғон".
18.30 "Мулк".
18.45 "Бахтли воқеа". Телелотерея.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 ЭЪЛОНЛАР
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 Оқшом эртаклари.
20.15 Биржа ва банк хабарлари.
20.30 "Ахборот".
21.05 "Вазият".
21.25 "Музыка: кеча ва бугун".
22.05 2002 йил - қарияларни қадрлаш йили. «Париси бор уй".
22.35 "Кавингтон Кросс". Телесериал.
23.25 "Ахборот - дайжест".

«Ёшлар» телеканал

- Профилактика муносабати билан душанба 24 июнь куни «ЁШЛАР» телеканал кўрсатувлари соат 15.00 да бошланади.
15.00 Кўрсатувлар дастури.
15.05 "Давр" ҳафта ичида.
15.35 "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари". Телесериал.
16.25 Мусикий лаҳзалар.
16.35 "Аршин мол-олон". Бадий фильм.
17.55 "Янги авлод" почтаси. "Кинкинтой театри".
18.25 Ёшлар овози.
18.45 Оқшом навалари.
18.55, 21.55 Иқлим.
19.00 "Давр". Ахборот дастури.
19.35 Ишингиз бароридан келсин.
20.35 Ёшлик навалари.
20.50, 21.25, 22.35 ЭЪЛОНЛАР
20.55 "Эсмеральда". Телесериал.
21.30 Қишлоқдаги тенгдошим.
21.50 Олтин мерос.
22.00 "Давр". Ахборот дастури.
22.40 "Муҳаббат қаҳваси". Телесериал.
23.05 "Ёшлар" телеканалда спорт: Интерфутбол.
00.50 "Давр". Ахборот дастури.
1.05-1.10 Хайрли тун!

«Тошкент» телеканал

- 17.20 ТТВда сериал "Официна баридан чиққан фирибгарлар". 16-қисм.
17.55, 19.10, 21.35 "Экспресс" телегазетаси.
18.15 "Болажонлар экрани".
18.30, 20.00, 21.15 "Пойтахт". Ахборот дастури.
18.50 "Халқ саломатлиги йўлида".
19.30 "Спорт ва болалар".
19.45 "Камалак".
20.30 ТТВда сериал "Бебилиска пул".
21.55 "ТВ плюс".
22.20 "Пойтахт шарҳи".
22.45 Кинонигоҳ, "Олти кеча, етти кундуз".
00.15-00.20 Хайрли тун, шахрим!

«Халқаро» телеканал

- 17.05 "Мультисвэн".
17.15 Бугун оламда". Ахборот кўрсатуви.
17.25 "Оилавий ришталар". Сериал.
18.20 Г. Вицин "Васий" комедиясида.
20.00 "Время".
20.35 "Заиф бўгин". Шоу ўйин.
21.25 "Майерлинг". Сериал. 1-қисм.
22.25 "ТВ-4 да Немис тўлкини".
22.45 Кинематограф. "Учинчиси оптикча". Бадий фильм.
23.55 "Ахборот" (рус тилида)
00.25 "Тунингиз осуда бўлсин!"

Сешанба, 25

«Ўзбекистон» телеканал

- 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00 - 8.35 «Ахборот».
8.35, 17.55 ТВ маркет.
8.40 Газеталар шарҳи.
9.00 "Камалак". Болалар учун кинодастур.
9.30 "Соғлом она - соғлом бола".
9.50 "Ўзбектелефильм" намоиши: "Портрет".
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 ЯНГИЛИКЛАР
10.05 "Мулк".
10.20 "Семур". Бадий фильм.
11.30 Болалар учун. "Фламинго".
11.50 ТВ клип.
12.05 "Париси бор уй".
12.15 "Тиббиёт одимлари".
12.45, 15.55 ТВ анонс.
12.50 "Талабалик йилларим".
13.15 "Калбимга қулқол сол". А. Исмоилов.
14.10 "Қишлоқ ҳаёти".
14.30 Кундузги сеанс: «Аҳмад қаерда?» Бадий фильм.
16.00 "Музыка: кеча ва бугун".
16.40 "Ўзбектелефильм" намоиши: "Келажак пойдевори".
16.55 "Ватанимга хизмат қиламан".
18.10 "Баркамол авлод орузи".
18.30 "Инсон ва қонун".
18.50 "Олтин мерос".
19.05 "Тафсилот".
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 Оқшом эртаклари.
20.15 FCN "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида)
20.30 "Ахборот".
21.05 "Солиқ ва биз".
21.20 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар.
21.45 "Ўзбекистон" каналда илк маротаба: «Ошин». Телесериал премьераси.
22.15 "Сарҳад билмас дўстлик".
22.35 Футбол бўйича жаҳон чемпионати кундалиги.
22.50 "Мувозанат".
23.15 "Ахборот - дайжест".
23.25-23.40 Ватан тимсолари.

«Ёшлар» телеканал

- 9.00 "Давр". Ахборот дастури.
9.15 "Янги авлод" почтаси. "Кинкинтой театри".
9.45 "Мультимоша".
10.00 Олов билан юзма-юз.
10.15 Мусикий лаҳзалар.
10.25 "Эсмеральда".
10.55 Ёшлар овози.
11.15 Жаҳон жугрофияси.
12.05 Хайитмат бўлинг. "Боши қотган ошиқлар". Ўзбек Миллий академик драма театрининг спектакли.
13.25 Кўна оҳанглар.
13.40 Адолат сарҳади.
14.00 "Эртақлар тарқ этган дара". Бадий фильм.
15.15 "Янги авлод" студияси: "Хар соҳага саёҳат", болалар учун концерт.
15.45 "Мультимоша".
16.00 Ватан манзаралари.
16.30 Футбол бўйича жаҳон чемпионати кундалиги.
18.20 Автопатруль.
18.35 Сифат белгиси.
18.45 Оқшом навалари.
18.55, 21.55 Иқлим.
19.00 "Давр". Ахборот дастури.
19.35 ТВ-анонс.
19.40 Кўна оҳанглар.
19.55 Давр-интервью.
20.10 Марди майдон.
20.30 Муҳаббат қўшиқлари.
20.55 "Эсмеральда".
21.30 Ёшлар овози.
21.50 Олтин мерос.
22.00 "Давр". Ахборот дастури.
22.40 "Муҳаббат қаҳваси". Телесериал.
23.05 "Ёшлар" телеканалда спорт: Интерфутбол.
00.50 "Давр". Ахборот дастури.

«Тошкент» телеканал

- 17.20 "Официна баридан чиққан фирибгарлар". 17-қисм.
17.55, 19.05, 21.35 "Экспресс" телегазетаси.
18.15 "Болажонлар экрани".
18.30, 20.00, 21.15, 22.30 "Пойтахт". Ахборот дастури.
18.50 "Дурдона".
19.25 "Нима учун?".
19.50 "Жозеба".
20.30 "Бебилиска пул".
21.55 "Бир қўшиқ тарихи". "Догман".
22.55 Кинонигоҳ. "Эдвард-қайчиқўл".

«Халқаро» телеканал

- РЖТ 6.30-8.00
17.05 Н. Орейро ижросидаги концерт дастури.
18.30 "Бугун оламда".
18.40 Е. Петросяннинг "Кулгу панорамаси".
19.05 "Ким миллионер бўлишни истайди?" Телеўйин.
20.00 "Время".
20.35 "Заиф бўгин". Шоу ўйин.
21.25 "Форс-мажор".
22.00 "Майерлинг". Сериал. 2-қисм.
23.00 "ТВ-4да мусика".
23.10 Футбол бўйича жаҳон чемпионати.
00.05 "Ахборот" (рус тилида)

Чоршанба, 26

«Ўзбекистон» телеканал

- БУТУН ЖАҲОН ГИЁХВАНДЛИКА ҚАРШИ КУРАШ КУНИ
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00 - 8.35 «Ахборот».
8.35, 17.55 ТВ маркет.
8.40 Газеталар шарҳи.
9.00 "Ўзбектелефильм" намоиши: "Она замин неъматлари".
9.10 "Созим менинг".
9.35 "Камолотнинг ойдин йўли".
9.55 Клип.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 ЯНГИЛИКЛАР
10.05 Алифбо сабоқлари.
10.25 "Маугли". Мультифильм.
12.05 "Баркамол авлод орузи".
12.25 "Оталар сўзи - ақлнинг қўзи".
13.25 Клип.
13.30 "Ошин". Телесериал.
14.10 "Остонаси тиллодан".
14.30 "Имконият". Бадий фильм.
15.45 "Оғусиз дунё".
16.00 Клип.
16.05 "Ягона оилада".
16.35 "Бир жиноят изидан".
16.50 Клип.
"Болалар сайёраси":
17.00 1. "Болалар ва катталар".
2. "Қувноқ шаҳарча". Телемусобақа.
18.10 "Гиёхвандлик - аср вабоси".
18.30 "Умид" Телелотереяси.
19.10 "Сихат-саломатлик".
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 Оқшом эртаклари.
20.15 "Бир жуфт қўшиқ".
20.30 "Ахборот".
21.05 "Аср муаммоси".
21.40 "Ўзбекистон - Ватаним маним".
22.15 "Ўзбекистон" каналда илк маротаба: «Ошин». Телесериал премьераси.
22.45 "Шаҳар бедарвоза эмас".
23.05 Футбол бўйича жаҳон чемпионати кундалиги.
23.20 "Ахборот - дайжест".

«Ёшлар» телеканал

- 9.00 "Давр". Ахборот дастури.
9.15 "Янги авлод" студияси: "Хар соҳага саёҳат", болалар учун концерт.
9.45 "Мультимоша".
10.00 Давр-интервью.
10.15 Мусикий лаҳзалар.
10.25 "Эсмеральда".
10.55 Ёшлар овози.
11.15 Болалар экрани: "Оқ бўталок". Мультифильм.
11.35 Саломат бўлинг.
11.55 "Учинчи сайёра" маърифий дастури.
12.45 Автопатруль.
13.00 "Ёшлар" телеканалда спорт: Теннис.
13.35 Кўна оҳанглар.
13.45 "Хар ёқасида". Бадий фильм.
15.15 "Янги авлод" студияси: "Оқ кабулар", "Шум болалар".
15.45 Оғоҳ.
16.05 Таянч.
16.30 Футбол бўйича жаҳон чемпионати кундалиги.
18.25 Оқшом навалари.
18.40 Каталог.
18.50 Олтин мерос.
18.55, 21.55 Иқлим.
19.00 "Давр". Ахборот дастури.
19.40 Ёшлик навалари.
20.00 Спорт-лото.
20.10 Очил дастурхон.
20.25 Жар ёқасида.
20.45 Ўзбек мумтоз мусиқасидан.
20.55 "Эсмеральда".
21.30 Ёшлар овози.
21.50 Олтин мерос.
22.00 "Давр". Ахборот дастури.
22.40 "Муҳаббат қаҳваси". Телесериал.
23.05 "Ёшлар" телеканалда спорт: Интерфутбол.
00.50 "Давр". Ахборот дастури.

«Тошкент» телеканал

- 17.20 "Официна баридан чиққан фирибгарлар". 18-қисм.
17.55, 19.10, 22.25 "Экспресс" телегазетаси.
18.15 "Болажонлар экрани".
18.30, 20.00, 22.05, 22.45 "Пойтахт". Ахборот дастури.
18.50 "Гиёхвандлик-аср вабоси".
19.30 "Мусикий меҳмонхона".
19.50 "Эхтиром ила".
20.30 "Бебилиска пул".
21.15 "Дорихона эшитида". Бевосита мулоқот.
23.10 Кинонигоҳ. "Эхтиёт бўлинг, бойлик".

«Халқаро» телеканал

- РЖТ 6.30-8.00
17.00 Кўрсатувлар тартиби.
17.05 "Бугун оламда". Ахборот дастури.
17.20 "Оилавий ришталар". Сериал.
18.15 В. Ильин "Алмашувчилар" комедиясида.
20.00 "Время".
20.35 "Заиф бўгин". Шоу ўйин.
21.25 "Форс-мажор".
22.00 "Майерлинг". Сериал. 2-қисм.
23.00 "ТВ-4да мусика".
23.10 Футбол бўйича жаҳон чемпионати.
00.50 "Ахборот" (рус тилида)

Пайшанба, 27

«Ўзбекистон» телеканал

- Ўзбекистон Республикаси матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.40 Газеталар шарҳи.
Эзги таътил кунларида: "Болалар сайёраси".
9.00 1. "Болаликнинг мовий осмони". 2. "Бешбармоқ". Тележурнал.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 ЯНГИЛИКЛАР
10.05 "Ошиқ бўёқчи ҳақида эртак", Бадий фильм.
11.20 "Йиллар ва йўллар".
11.40 "Ўзбектелефильм" намоиши: "Ҳамиша навқирон қалблар". Премьера.
12.05 "Бу ажиб фасл". Телеальманах.
12.35 "Кўшигимиз сизга армуғон".
13.05 "Ошин". Телесериал.
13.35 "Озод юрт одамлари".
14.10 "Алломиш". Бадий фильм. 1-қисм.
15.40 "Алломиш". Бадий фильм. 2-қисм.
16.55 "Харита". Халқро шарҳ.
Эзги таътил кунларида: "Болалар сайёраси".
17.10 1. "Болаликнинг мовий осмони". 2. "Бешбармоқ". Тележурнал.
18.10 "Ўзбекистон: XXI аср ёшлари".
18.30 "Яши ният". Телелотерея.
19.05 "Ажаб саодат эрур".
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 Оқшом эртаклари.
20.15 FCN "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида)
20.30 "Ахборот".
21.05 Телемулоқот. Саволларга истевомчилар ҳуқуқини ҳимоя қилувчи мутасадди ташкилотларнинг ходимлари жавоб беради.
21.40 Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кўнига бағишланган кўрсатув ва концерт.
22.40 "Келин-куёв". Телешоу.
23.50 "Ахборот-дайжест".

«Ёшлар» телеканал

- 9.00 "Давр". Ахборот дастури.
9.15 "Янги авлод" студияси: "Оқ кабулар", "Шум болалар".
9.45 "Мультимоша".
10.00 Таянч.
10.25 Мусикий лаҳзалар.
10.35 "Эсмеральда".
11.05 Ёшлар овози.
11.25 Тафсилот.
11.40 Спорт қитъаси.
12.05 Чемпион сирлари.
12.25 Оғоҳ.
12.40 Кусто командасининг сув ости саргузаштлари".
13.30 Кўна оҳанглар.
13.40 Болалар экрани: "Бананлар".
14.15 "Учинчи сайёра" маърифий дастури.
15.05 Сифат белгиси.
15.15 "Сени севдим". Бадий фильм. 1-қисм.
16.45 "Янги авлод" студияси: "У ким? Бу нима?", болалар учун концерт.
17.10 Қўшқулқоқ.
17.25 Ҳамкасб.
17.40 Вилоят ёш хонандалари куйлайди.
17.55 Сийрат.
18.20 Табобат оламида.
18.40 Оқшом навалари.
18.55, 21.55 Иқлим.
19.00 "Давр". Ахборот дастури.
19.40 Кўна оҳанглар.
19.50 "Давр"-интервью.
20.05 Мезон.
20.25 "Байрамнинг муборак бўлини" Мусикий дастур.
20.55 "Эсмеральда".
21.30 Ёшлар овози.
21.50 Олтин мерос.
22.00 "Давр". Ахборот дастури.
22.40 "Муҳаббат қаҳваси". Телесериал.
23.05 "Ёшлар" телеканалда спорт: Ринг кироллари.
00.50 "Давр". Ахборот дастури.

«Тошкент» телеканал

- 17.20 ТТВда сериал "Официна баридан чиққан фирибгарлар". 19-қисм.
17.55, 19.15, 21.35 "Экспресс" телегазетаси.
18.15 "Навнихол".
18.30, 20.00, 21.15, 21.55 "Пойтахт". Ахборот дастури.
18.50 "Камолот фасли".
19.35 Мусикий лаҳзалар.
19.45 "Тошкент ва тошкентликлар".
20.30 "Бебилиска пул".
22.20 Кинонигоҳ. "Тўхта, онам ҳимоя қилади".

«Халқаро» телеканал

- РЖТ 6.30-8.00
17.05 "Бугун оламда".
17.20 "Оилавий ришталар". Сериал.
18.15 "Марслик севимли дўстим". Комедия.
20.00 "Время".
20.35 "Рус рулеткаси".
21.25 "Ишбилармон кишилар".
21.45 FCN "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида)
21.55 "Соккер клуб".
22.00 "Бугунги Япония".
22.35 "Чапдаст". Сериал. 1-қисм.
23.35 "Ахборот" (рус тилида)

Жума, 28

«Ўзбекистон» телеканал

- 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00 - 8.35 «Ахборот».
8.40 Газеталар шарҳи.
Эзги таътил кунларида: "Болалар сайёраси".
9.00 1. "Болаликнинг мовий осмони". 2. "Бешбармоқ". Тележурнал.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 "Рикки-Тикки-Тави". Бадий фильм.
11.20 "Ўзбекистон: XXI аср ёшлари".
11.40 Эстрада тароналари.
12.05 "Ажаб саодат эрур".
12.30 "Олам". Телеальманах.
13.00 Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кўнига бағишланган кўрсатув ва концерт.
14.10 Кундузги сеанс: «Плющикодаги Уч терак» қаҳваханаси. Бадий фильм.
15.25 "Қувноқлар ва зукколар". Телемусобақа.
16.15 "Мохият".
16.35 "Фарзанд - умид юлдузи".
Эзги таътил кунларида: "Болалар сайёраси".
17.00 "Уйла, изла, топ!".
17.40 "Нурли манзиллар".
18.10 "Бугўйзордаги уйча". Мультифильм.
18.20 "Тиббиёт одимлари".
18.30 "Мураббий".
18.50 "Тафсилот".
19.05 "Зиё" студияси намоиш этиди: "Эътиқод мустақамлиги йўлида".
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 Оқшом эртаклари.
20.15 "Бир жуфт қўшиқ".
20.30 "Ахборот".
21.05 "Саънатта баҳида умр". Ф. Раҳматова.
21.40 "Соғлом она - соғлом бола".
22.00 "Ўзбекистон" каналда илк маротаба: «Ошин». Телесериал премьераси.
22.30 "Бу ажиб фасл". Телеальманах.
22.50 Қарияларнинг қадрлаш йилига бағишланган фольклор жамоаларининг аънанвий республика кўрик-танлови. 2-қисм.
23.15 "Ахборот - дайжест".

«Ёшлар» телеканал

- 9.00 "Давр". Ахборот дастури.
9.15 "Янги авлод" студияси: "У ким? Бу нима?" Болалар учун концерт.
9.40 "Давр"-интервью.
9.55 Мусикий лаҳзалар.
10.10 "Эсмеральда".
10.40 Ёшлар овози.
11.00 "Жилванганмаган Африка". Ҳужжатли сериал.
11.50 Мезон.
12.10 Кўна оҳанглар.
12.20 Сийрат.
12.40 "Истиклол умидлари-2001" битирувчилари оқшоми.
14.55 "Сени севдим". Бадий фильм. 2-қисм.
16.25 Ҳуқуқ ва бурч.
16.50 "Янги авлод" студияси: "Спорт майдончаси", "Олтин қалип".
17.15 "Озод юрт фарзандиман". Диёр Маҳсамов куйлайди.
17.50 Саломатлик сирлари.
18.10 "Оби ҳаёт" туркумидан: "Жараён".
18.30 Мугола.
18.45 Оқшом навалари.
18.55, 21.55 Иқлим.
19.00 "Давр". Ахборот дастури.
19.35 ТВ-анонс.
19.40 Кўна оҳанглар.
19.50 Аскар мактублари.
20.10 Аср қиёфаси.
20.30 "Ер ишқи". Мусикий дастур.
20.55 "Эсмеральда".
21.30 Ёшлар овози.
21.50 Олтин мерос.
22.00 "Давр". Ахборот дастури.
22.40 "Муҳаббат қаҳваси". Телесериал.
23.05 "Ёшлар" телеканалда спорт: Ринг кироллари.
00.50 "Давр". Ахборот дастури.

«Тошкент» телеканал

- 17.20 ТТВда сериал "Официна баридан чиққан фирибгарлар". 20-қисм.
17.55, 19.10, 21.35 "Экспресс" телегазетаси.
18.15 "Саломатлик маскани".
18.30, 20.00, 21.15, 22.10 "Пойтахт". Ахборот дастури.
18.50 "Хайрли оқшом".
19.30 "Саодат қалити".
19.50 Мусикий танаффус.
20.30 "Бебилиска пул".
21.55 "Қуркам ўлкам".
22.35 Кинонигоҳ. "Бизга юлдуз керак".

«Халқаро» телеканал

- РЖТ 6.30-8.00
16.30 "Ўз-ўзига режисёр". Сериал.
17.15 "Бугун оламда".
17.25 "Оилавий ришталар". Сериал.
18.25 "Ҳужжатли детектив".
19.00 "Муъжизалар майдони".
20.00 "Время".
20.35 "Чапдаст". 2-қисм.
20.45 "Дурларшан".
22.00 "Гузалик ва мангулик ҳақида".
22.20 Кинонинг олтин асри: "Эль Греко". Бадий фильм.
23.35 "Ахборот" (рус тилида)

Шанба, 29

«Ўзбекистон» телеканал

- 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.40 Газеталар шарҳи.
Эзги таътил кунларида: "Болалар сайёраси".
9.00 "Уйла, изла, топ!".
9.40 "Зиё" студияси намоиш этиди: "Эътиқод мустақамлиги йўлида".
10.00 ТВ-1 кинотеатри: "Сабрина". Бадий фильм.
12.05 "Ўзбекистон бастакорлари". М. Бурхонов.
12.30 "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
14.00 "Маърифат".
14.20 "Дунё эшиқлари очилди бизга".
14.40 "ТВ альманах".
15.00 Муайтай бўйича халқро турнир.
Адабий жараён:
15.20 1. "Езуви ва замон". 2. "Шеър ва шуур". 3. "Дунё адабиети".
16.15 "Ягона оилада".
16.45 Болалар учун. "Митти-войлар оиласи".
17.05 "Рангин дунё".
17.25 "Бахтимизга омон бўлинг".
Эзги таътил кунларида: "Болалар сайёраси".
17.45 "Муъжизалар майдончаси". Телешоу.
18.45 "Яккама-якка жанг".
19.05 "Қишлоқ ҳаёти".
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 Оқшом эртаклари.
20.15 FCN "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида)
20.30 "Ахборот".
21.05 "Обод уйда пок одамлар яшайди".
21.25 "Шанба оқшомида".
21.55 Футбол бўйича жаҳон чемпионати кундалиги.
22.10 Қарияларнинг қадрлаш йилига бағишланган фольклор жамоаларининг аънанвий республика кўрик-танлови. 2-қисм.
22.35 "Ахборот-дайжест".
"Унги ёғду". Дам олиш дастури.
22.55 "Ўзбекистон" каналда илк маротаба: «Доно Мон-духай хоним".

«Ёшлар» телеканал

- 8.00 "Давр тонги".
9.00 "Янги авлод" студияси: "Уй вазифаси", болалар учун қўшиқлар.
9.30 "Мультимоша".
9.45 Давр-интервью.
10.00 Мусикий лаҳзалар.
10.15 "Зинама-зина".
10.45 Очил дастурхон.
11.00 "Ёшлар" телеканалда харбий-ватанпарварлик дастури: 1. Марди майдон. 2. Аскар мактублари.
11.40 "Ёшлар" телеканалда премьераси: "Омонат қасам". Бадий фильм.
13.15 Қишлоқдаги тенгдошим.
13.35 "Янги авлод" студияси: "Ким эгилди? Ким чаққон?".
14.00 "Истиклол умидлари" - 2002 йил битирувчиларининг оқшоми.
16.00 Футбол бўйича жаҳон чемпионати кундалиги.
17.50 "Учинчи сайёра" маърифий дастури.
18.40 Оқшом навалари.
18.55, 21.55 Иқлим.
19.15 Оила тилсими.
19.40 Зафар Қурбонбоев куйлайди.
20.05 "Жули Леско". 14 қисм.
21.00 "Заковат" интеллектуал ўйини.
21.50 Олтин мерос.
22.00 "Давр ҳафта ичида". Хайрулла Нуриддинов билан.
22.40 Тўнги тароналар.
22.50 "Ёшлар" телеканалда спорт: Интерфутбол.

«Тошкент» телеканал

- 17.20 "Мультичархпалак".
17.40 "Жаҳон географияси".
18.25, 19.40, 21.40 "Экспресс" телегазетаси.
18.45 "Мисли гавҳар".
19.00 "Пойтахт". Шанбадан-шанбагача. (рус)
19.20 "Хусусийлаштириш: кадам-бакадам".
20.00 "Нима учун?".
20.20 "Табриклаймиз-қутлай-миз".
21.00 "Пойтахт".
21.20 "Хамшаҳарлар".
22.00 Кинонигоҳ. "Кардебалет".

«Халқаро» телеканал

- РЖТ
9.05 "ТВ-4да мусика".
9.10 Е. Петросяннинг "Кулгу панорамаси".
9.45 "Лаззат".
10.05 "Хайвонот оламида".
УзТВ-IV
10.45 "CFI янгиликлари".
10.55 "Инглиз тили Сиз учун".
11.20 "Фан-тайм".
11.30 Болалар соати: "Тошдаги қилич". Мультифильм.
12.45-13.45 Дўстлик видеоканали: "Умид", "Чинсан".
"Бизнен мирас".
13.45-14.15 "Немис тили".
УзТВ-IV
17.05 "Бинафша".
17.30 "Мюзик холл". РЖТ
18.00 "Ҳазил кетидан ҳазил". Ҳажвий кўрсатув.
18.55 "Ким миллионер бўлишни истайди?" Телеўйин.
20.00 "Время".

XVII жаҳон чемпионати шов-шувларга шунчалик бой бўлаётгани, бу аслида қутилган, негаки, бундай нуфуздаги мусобақалар илк бор Осиё қитъасида, янги асрда биринчи маротаба ўтказилаётган эди.

Эътибор беринг: чорак финалда азалий гегемон — Европада тўрт жамоа, Жанубий Америка, Африка, Осиё ва Шимолий Америкадан биттадан. Кўхна қитъанинг 4 жамоаси қолган минтақаларга қарши майдонга тушади. Бунақаси XX асрда бўлмаган эди.

Гарчи, чорак финалнинг дастлабки икки ўйинида кўпчилик томонидан қутилган натижалар қайд қилинган бўлса-да, ҳали

мамлакат терма жамоалари кучли тўртликдан, яъни, совриндорлар сафидан ўрин олишган. Бразилия ва Германия 9 маро-

таси Европа, 4 таси Жанубий Америка ва биттаси Шимолий Америка вакиллари дир. Бу гал улар

Сенегал—Туркия ўйинларидан сўнг билиб оламиз.

Демак, 1/4 финалнинг икки ўйини бўлиб ўтди:

Англия—Бразилия — 1:2

Германия—АҚШ — 1:0

Ҳозиргача ЖЧ—2002 да 58 та ўйин бўлиб ўтди.

Уларда дарвозаларга 151 та тўп киритилди. Ҳар ўйинда ўртача — 2,6 тадан. Тўпурарлар баҳсида Клозе (Германия), Роналдо ва Ривалдо (Бразилия) пешқадамлик қилишмоқда — 5 тадан.

ЯНГИ АСРНИНГ ЯНГИ ҚАҲРАМОНЛАРИ

жаҳон чемпионати якунига етгани йўқ.

Шу пайтгача ўтказилган 16 жаҳон чемпионатида 22

табадан, Италия 7 марта, Уругвай, Аргентина, Швеция, Франция 4 мартадан. Умуман, 22 жамоанинг 17

қаторига Осиё ёки африкаликлар қўшилиши ҳам мумкин. Буни бугун бўлаган Испания—Корея ва

Таълим-тарбия тизимини ислоҳ қилиш жараёнида жисмоний тарбия ва спорт машғулотларини ҳозирги давр талаби даражасида ташкил этиш ва уни миллийлаштириш мақсадга мувофиқдир. Шу ўринда халқ ўйинлари ва миллий спорт турларини ривожлантириш долзарб аҳамият касб этади.

Зеро, бундай ўйинлар ва спорт турлари қадим замонлардан бери халқимиз ҳаёти, унинг маданий, иқтисодий, сиёсий ижтимоий, маиший томонларини ўзида мужассам этиб келади.

Бинобарин, асрлар давомида яралган бу ўйинларга аждодларимиз сайқал бериб, такомиллаштириб кейинги авлодларга мерос сифатида қолдириб келганлар. Асрлардан асрларга ўтган бу ўйинлар ўз навбатида ёшларни тарбиялашнинг асосий воситаларидан бўлиб хизмат қилади. Ўқув жараёнида халқ ўйинларини қўллаш ўқувчиларнинг дарсга бўлган қизиқишларини оширади. Болалар ўзларида ижодий жўшқинликни ҳис қиладилар. Шу билан бирга, маданий бойликларимиз билан танишадилар, қадимий атама ва ибораларимизни ўрганадилар.

Шунингдек, жисмоний тарбия фани дарсларида қиз ва ўғил болаларни алоҳида-алоҳида ажратиб ўқитиш анъаналаримиз, кадрятларимиз ва эътиқодимиз мазмунидан келиб чиқади. Чунки, бу усул шарқона одоб, ахлоқ, шарм-ҳаё, ифбат, нафосат туйғуларини қизларимиз онгига сингдириб беради. Бундан ташқари улар учун дарс жараёнида кўпроқ миллий рақс элементлари ва ҳаракатли ўйинлардан фойдаланиш

ДАРСЛАРДА МИЛЛИЙ ЎЙИНЛАР

Taklif

мақсадга мувофиқдир. Масалан, "Ўзбекистон рақси", "Анджон полькаси", "Наманган олмаси", "Муножот", "Тановар", "Лазги" оҳангларида олдинга, чап ва ўнг ёнларга юриш ва ҳаракатлар билан боғлаб бориш сингари машқлар шулар жумласидандир.

Ўғил болалар келажакда Ватан ҳимоячиси, оилада ота, яъни, оила бошлиғи бўладилар. Шунинг учун ҳам уларга ҳаётий зарур бўладиган, малака ва кўникмаларни бевосита шакллантирадиган, тараққий эттирадиган ҳаракатлар танлаб олиниши керак. Шу ўринда, жисмоний тарбия дарсларини миллийлаштириш, уларни ўтказиш ва ташкил қилиш учун мактабда зарур шароитни яратиш лозим. Шунингдек, болаларда халқ ўйинларига қизиқиш уйғотиш ва уларни мустақил равишда бажаришга ўргатиш зарур.

Куйида эса халқимиз орасида кенг тарқалган миллий ўйинлардан айримлари билан танишасиз.

"ДУРРА" ЎЙИНИ

Бу ўйинни бошланғич синф ўқувчилари ўртасида ташкил қилиш мумкин.

Ўйинчилар доира ҳосил қилиб чўнка-йиб ўтирадилар. Бир ўйинчи (бошловчи) кўлига дуррани ўраган ҳолда туради. Буйруқ берилиши билан ўйинчилар бошларини тиззаларига қўйиб, кўзларини юмадилар. Шунда бошловчи кўлидаги дуррани доира четида айланиб юриб, билдирмасдан бирорта ўйинчининг орқа томонига қўяди ва югура бошлайди. Ўйинчилар дарров орқаларига қарайдилар. Дурра қўйилган ўйинчи дарҳол уни олади ва бошловчининг доира чети бўйлаб қува бошлайди. Шунда қочаётган бошловчи зудлик билан ўзини қуваётган ўйинчининг ўрнига бориб ўтириши керак. Агарда, у бунга улгурма олмаса ва қуваётган ўйинчи унга етиб олиб, дурраси билан урса, бошловчи ўша ўйинчини қувади. Ўз навбатида у ҳам ўз жойига ўтириб олишга ҳаракат қилиши керак.

Ўйин шу тарзда навбатма-навбат давом этади.

"ОТИБ ҚОЧАР" ЎЙИНИ

Бу ўйинга бутун синф ўқувчилари қатнашса ҳам бўлади.

Отиш жойи чизиги чизилади. Чизиқ-

дан олдинги жойга икки қадам кенгликда доира белгиланади. Бу доира тўпни урувчи жамоа ўйинчиларининг ҳимоя уйи ҳисобланади. Тўпни отиш ва уриш чизигидан 25-30 метр узоқликда марра белгиланади.

Икки жамоа иштирокчилари отиш жойида қолиш учун қуръа ташлайдилар. Отиш жойида қолган ўйинчиларга қарши жамоанинг бир ўйинчиси копток ташлаб беради. Ўйинчи коптокни имкон қадар узоққа отишга ҳаракат қилади. Агар копток узоққа кетса, ўзи марра чизигига бориб, сўнгра жойига қайтиб келишга улгуриши керак. Копток узоққа кетмаса, ўйинчи доира — уй ичига кириб дам олиб туради. Ҳимоячилар коптокни ердан олиб маррага югурмоқчи бўлган ўйинчини уришга ҳаракат қиладилар. Агар улар ўша ўйинчини копток билан урсалар, копток рақиб томонидан ўзларига қайтарилиб урилишидан аввалроқ отиш чизигини эгаллашлари керак. Акс ҳолда тўп теккан ўйинчи дарҳол коптокни ушлаб, ҳимоячиларни қайта уриши ва отиш чизигини уларга бевосита бермаслиги мумкин. Ҳимоячи коптокни илиб олса, уни ерга уради ва барча ҳимоячилар отиш чизигига югурадилар. Шу йўл билан ўйинчилар ўринларини алмашадилар. Тўпни ерга уриб, ўрин алмаштирамоқчи бўлган жамоани улар яна уришлари мумкин. Бу ерда отиш чизигини эгаллаш учун кураш кетади.

**И. ИСМОИЛОВ,
Ш. ХИДИРОВ,
Жиззах вилояти ПҚТМОЙ
ходимлари**

Кучли, чиниққан ва жасур бўлишни нимагадир йигитларга хос сифат деб қараймиз. Ҳўш, табиатан нозик саналмиш қизлар ҳам бундай сифатларга эга бўлиши мумкинми? Халқимиз бисотидаги эртақ, ривоят ва афсоналарда фақат шаҳзодаларгина эмас, балки маликалар ҳам кураш ва эпчилликдан сабоқ олгани бежиз берилмаган. Демак, ота-боболаримиз инсон баркамол бўлиши учун ақлан ва жисмонан соғлом бўлишига алоҳида эътибор берганлар. Жисмонан чиниқкиш инсоннинг ўзига бўлган ишончини оширади, иродасини шакллантиради. Бугун фақат соғлиги ва иродасини тоблаш учун-

лан бошқаларга ўрناк бўлаемиз.

Мунира БОБОЕВА, Турон миллий яккакураши бўйича 2001 йил ўсмир қизлар ўртасида ўтказилган Осиё чемпионатининг биринчи ўрин соҳибаси:

— Мен спортчилар оиласида улгайганман. Отам, акаларим ва опам спортнинг ҳар хил турлари бўйича мусобақаларда қатнашиб туради. Отам Уругут туманидаги 24-мактабда ва тумандаги спорт мактабида жисмоний тарбиядан сабоқ беради. Тўғрисини айтсам, мен қиз бола бўла туриб, кураш тушаётганим учун хижолат бўлмайман, аксинча, фохрланаман.

Шамснур БЕРБЕР, самбо бўйича Осиё чемпионати мусобақаларида 3-ўрин совриндо-

ҳибаси:

— Мен ҳам бошқа дугоналарим сингари оддий қишлоқ қизиман. Дастлаб, уйдагилар курашчи бўлишимга унчалик рози бўлишмаган бўлсалар-да, менинг қизиқишимни кўриб раъийимни қайтармадилар. Илк маротаба катта мусобақаларда қатнашиб, совриндор бўлиб қайтганимдан сўнг, атрофимдагилар хурмат ва қизиқиш кўзи билан қарай бошладилар.

— Тенгдошларингизга нима деган бўлардингиз?

М. ШАМСИЕВА:

— Мен фақат тенгдошларимга эмас, балки кичик ёшдаги укаларимга ҳам спортнинг бирон тури билан мунтазам шуғулланишни маслаҳат бераман. Чунки инсон, ав-

спорт билан шуғулланиш лозим.

Г. ИСМАТОВА:

— Мен ҳаётимни спортсиз тасаввур қилолмайман. Тайлоқ олимпия Захиралари касб-хунар коллежиди тахсил олаётган 400 дан ортиқ ўқувчилар ичида чекувчи ёки бошқа ёмон одамлик ўқувчилар йўқ. Уларнинг ҳаммасини катта бир улуг ният бирлаштириб туради. У ҳам бўлса, жаҳон микёсидаги таниқли спортчи бўлиш. Менимча, бошқа тенгдошларимнинг ҳам шундай юксак ниятлари бўлиши лозим деб ўйлайман.

Ш. БЕРБЕР:

— Мен баъзан жиноятга қўл урган ёки ўз жонига қасд қилган ёшлар ҳақида эшитганимда жуда қаттиқ афсусланаман. Чунки иродаси бўш ёшларгина шундай иш тутадилар. Улар ўзларига ишонмайдилар. Спорт эса ҳар қандай инсонни тўғри йўлга бошлайди. Спортчи доимо майдонга тушганида ортида ўзига кўз тиккан яқин кишилари, устозлари ва халқи ишончини ҳис этиб туради. Менимча, бу энг юксак туйғудир. Биз Ватан номини улугловчи шараф учун курашамиз.

Биз Тайлоқ олимпия Захиралари касб-хунар коллежининг талаба қизлари билан суҳбатлашиб, бир олам таассурот олиб қайтдик. Ҳақиқатан ҳам шижоатда тенги йўқ бу қизларнинг келажакда жаҳон чемпионлари бўлиб етишишларига шубҳа йўқ. Уларга тарбия бераётган мураббий ва устозлари бундай шогирдлари билан фохрланса арзийди. Биз эса қизларга омад тилаб, орзулари ушалишида тилақдош бўлиб қоламиз.

Назозат ШЕРБОЕВА

ШИЖОАТДА ТЕНГИ ЙЎҚ ҚИЗЛАР

гина эмас, спортни ўз тақдирига айлантирган чемпион қизлар суҳбатига қулоқ тутайлик.

Мадина ШАМСИЕВА, самбо бўйича Осиё чемпионатининг кумуш медал соҳибаси:

— Мен ўзим хоҳлаб спорт билим юртига ўқишга келдим. Ота-онам қаршилиқ қилгани йўқ. Лекин атрофдагилар учун қиз боланинг даврада кураш тушиши галати туюлади. Бу табиий ҳол, чунки халқимиз ҳали курашчи қизларга ўрганмаган. Насиб қилса, биз ўзимизнинг спортдаги ва ҳаётдаги ютуқларимиз би-

ри:

— Мен Тайлоқ туманининг Адас қишлоғида вояга етганман. Ўзим танлаган касбнинг барча қийинчиликларини энгиб ўтиб, энг яхши спортчи номини олиш учун интилоқдаман. Атрофдаги майда гапларга кўпман эътибор бермайман. Чунки спортчининг мақсади жуда юксак бўлади. Эътиқоди ҳам шунга яраша.

Гулмира ИСМАТОВА, миллий кураш бўйича ўсмир қизлар ўртасида ўтказилган республика мусобақасининг 2-ўрин со-

вало, соғлом бўлиши учун ҳам чиниқкиш лозим. Ота-оналарга ҳам болаларингизга ёшлигидан спорт билан шуғулланиши учун ёрдам беринг, деган бўлардим.

М. БОБОЕВА:

— Кун бўйи нима қилишни, кучини қаерга сарфлашни билмай юрган тенгдошларим, дугоналарим, Соғлом бўлай десангиз, спорт билан дўстлашинг. Ана шунда сизда тушкун кайфият бўлмайди. Дунё халқлари ичида ўзбекларнинг ўз ўрни бор. Ҳар бир соҳада шу ўринга муносиб бўлиш учун ҳам, аввало,

**Ҳурматли
Ҳамида Абдуллаевна
Аҳмедова!**

Таваллуд айёмингиз билан самимий қутлаймиз. Мактабгача таълим соҳасида катта гайрат билан олиб бораётган фаолиятингизни бевосита кўриб, қузатиб турган кишилар сифатида, Сизни ниҳоятда қадрлаймиз. Таҳрир ҳаёти аъзоси сифатида журналимизга кўрсатаётган доимий ижодий ёрдамингиздан ҳаммиша миннатдормиз.

Сизга соғлиқ, оилавий бахт ва муваффақиятлар тилаймиз.

"Соғлом авлод учун" журнали ҳамда "Мактабгача таълим" журнали жамоалари

**Муҳтарам ҳамкасбимиз
Ҳамид АҲМАТОВИЧ!**

Сизни таваллуд кунингиз билан жамоамиз номидан самимий муборакбод этамиз. Келгуси фаолиятингизда улкан зафарлар ҳамроҳингиз бўлсин. Соғлиқ, омонлик, оилавий хотиржамлик ёр бўлсин.

Сизга эҳтиром билан пойтахтдаги 318-ихтисослашган мактаб-боғча мажмуаси жамоаси

Ақл билан қилибон мурасасиз баҳс,
Афсуски, кўпинча ғолиб келар нафс.

Қадимда бўлган бир паҳлавон, ботир,
Бир ўзи бир бутун кўшинга татир.

Шайтондан кўравергач ўз эли жабр,
Паҳлавонда қолмади тоқат ҳам сабр,

Шайтонни излабон узоклаб кетди,
Охири бир чўли сахрога етди.

Кўринди бир кўланка одам сиёқ
Коп-қора эди у, бошдан то оёқ.

Кимсан деб сўради паҳлавон хайрон,
Дедики у, менинг номимдир шайтон,

Паҳлавон шу заҳот унга ташланди,
Ўртада аёвсиз кураш бошланди.

Кумлар ҳар томонга сочилди тўзиб,
Шайтонни йикитди газаби кўзиб,

Боғладику арқонда кўлу оёғин,
Сўнг қинидан олди ўткир яроғин,

Тилга кирди шунда ул маккор шайтон,
Тўхта, деди, сўзим эшит, паҳлавон,

Туну кун эл учун урсангда жавлон,
Сенга бирортаси куйдирмагай жон.

Мени ўлдирмасдан гар қолдирсанг соғ,
Олтин у бойлигинг бўлар мисли тоғ.

Ҳар кун сен уйқудан кўз очган чоғинг,
Олтиннинг устида ётар оёғинг.

Паҳлавон ҳам шунда ўйланиб қолди,
Ҳирс унинг кўнглига васваса солди.

Нафс ўти тўсди ақлнинг йўлини,
Бўшатди шайтоннинг оёқ ва кўлини.

Rivoyat

ПАҲЛАВОН ВА ШАЙТОН

Кун ботганда ҳориб уйга етди,
Чарчаган эди, дарров уйку элитди.

Кўз очиб боқсаки тўшаққа тонгда,
Юмалаб ётарди ўн олтин танга.

Паҳлавондан йўқолди гам ила ташвиш
Энди роҳатда ўтар умри ёзу киш.

Бир ойлар ўтди-ку кунлар шу тахлит,
Ҳар тонг тўшақда ўн танга яхлит

Бир кун тонгда кўз очса йўқ эди олтин,
Наҳот шайтон унутган берган онтин.

Яна у шайтонни излабон кетди.
Яна ўша чўлу сахрога етди.

Шайтон ҳам юрарди саҳрони кезиб
Келди у ҳам паҳлавон келганин сезиб,

Паҳлавон ҳам шайтон ёнига етди,
Унга дўк қилдию бақира кетди:

— Бергансан қанчалар ваъда чиройлик,
Қани у беҳисоб олтину бойлик.

Қаҳ-қаҳ уриб шайтон кўтарди сурон,
Кумлар учди худди бўлгандек бўрон:

— Дўк урасан, мен сендан қарздор гўё,
Айт, отам сендан олтин қарздорми ё?

Паҳлавон ташланди ул шайтон томон,
Терингни шилиб мен, тикай деб сомон.

Лекин у бу сафар тез қолди ҳориб,
Шайтон зум ўтмай келдику ғолиб.

Паҳлавон ётарди юраги вайрон,
Чархнинг бу ишидан бўлибон хайрон:

— Майли ўлдир мени, гуноҳкор ўзим.
Лекин бордир сенга бир оғиз сўзим.

Бир ой олдин шу ерда қилган эдик жанг
Мен сенинг ҳолингни қилган эдим танг.

Не сабаб бу сафар кучим қирқилди.
Бир зарбанга танзим ерга тикилди.

Шайтон дер? майли, тингла паҳлавон,
Не сабаб бу жангда мен енгдим осон.

Ўтган гал келгандинг элу юрт учун,
Ҳақиқат қирққанди менинг бор кучим.

Бу сафар сен келдинг фақат нафс учун,
Нафс менинг қудратим, нафс менинг кучим.

Оламни титратган сендай паҳлавон,
Нафс йўлида энди бўлгайсан қурбон.

Музроб МҮМИНОВ,
Иштихон туманидаги 59-мактабнинг
математика фани ўқитувчиси

АСРЛАР САДОСИ

Тасвирий санъатда бутун борлик, мўъжизакор олам шакллари, чизиклар, ранглар, бўёқлар суртмаси орқали кўз ўнгингизда гавдаланади. Инсон яралибдики, санъатнинг бу тури шаклланиб, авлоддан-авлодга ўтиб, асрлар давомида раванқ топиб келмоқда. Юртимизда не не мусаввирлар ижод қилиб ўтмадилар, дейсиз. Айниқса, буюк мусаввир Камолитдин Бехзоднинг жаҳон тасвирий санъатига қўшган ҳиссаси бугун ҳам тилларда достон бўлмоқда. Ҳозирги кунда бу буюк зот анъаналарини муносиб давом эттираётган ижодкорлар юртимизда кўпгина топилди. Ана шундай ранг-тасвир усталаридан бири Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофоти совриндори, Бадий академиянинг ҳақиқий аъзоси, Ўзбекистон халқ рассоми Акмалжон Икромжоновдир. Мусаввир суратларининг асосий мавзуи мавжуд реал воқеалар, бугуннинг долзарб муаммолари, комил инсон, унинг ўй-хаёллари ифодасидир. У ўзбек ва жаҳон бадий мероси анъаналарини чуқур эгаллаган мусаввир, юксак касб маданиятига, ўзига хос ранг-тасвир услуби ҳамда фалсафий тафаккурга эга бўлган моҳир ранг-тасвирчи рассом сифатида халқимиз орасида сеvimлидир.

"Орол менинг дардим", "Ҳисор фожиаси", "Чақмоқ", "Автопортрет" ("Асрлар садоси"), "Ҳосият", "Япон элчиси", "Нагасаки", "Мевали натюрморт", тарихий ишларидан "Темур Малик жасорати" ва "Улуғбек портрети" асарлари билан жаҳон тасвирий санъатига муносиб ҳисса қўшган А. Икромжонов авангардчиларга хос анъананинг давомчиси ва ҳозирда бу йўналишни ўз фикрлари билан бойитиб келаётган мусаввирдир. У бир қанча фалсафий, мазмунга бой, тарихий паннолар яратган. Мусаввирнинг халқ артисти Ф. Аъзамов, шифокор К. Алимова, рассом Ч. Аҳмаров, "Ёш меъмор" каби замондошлари ҳақида яратган портретлари юксак маҳорат намуналаридир.

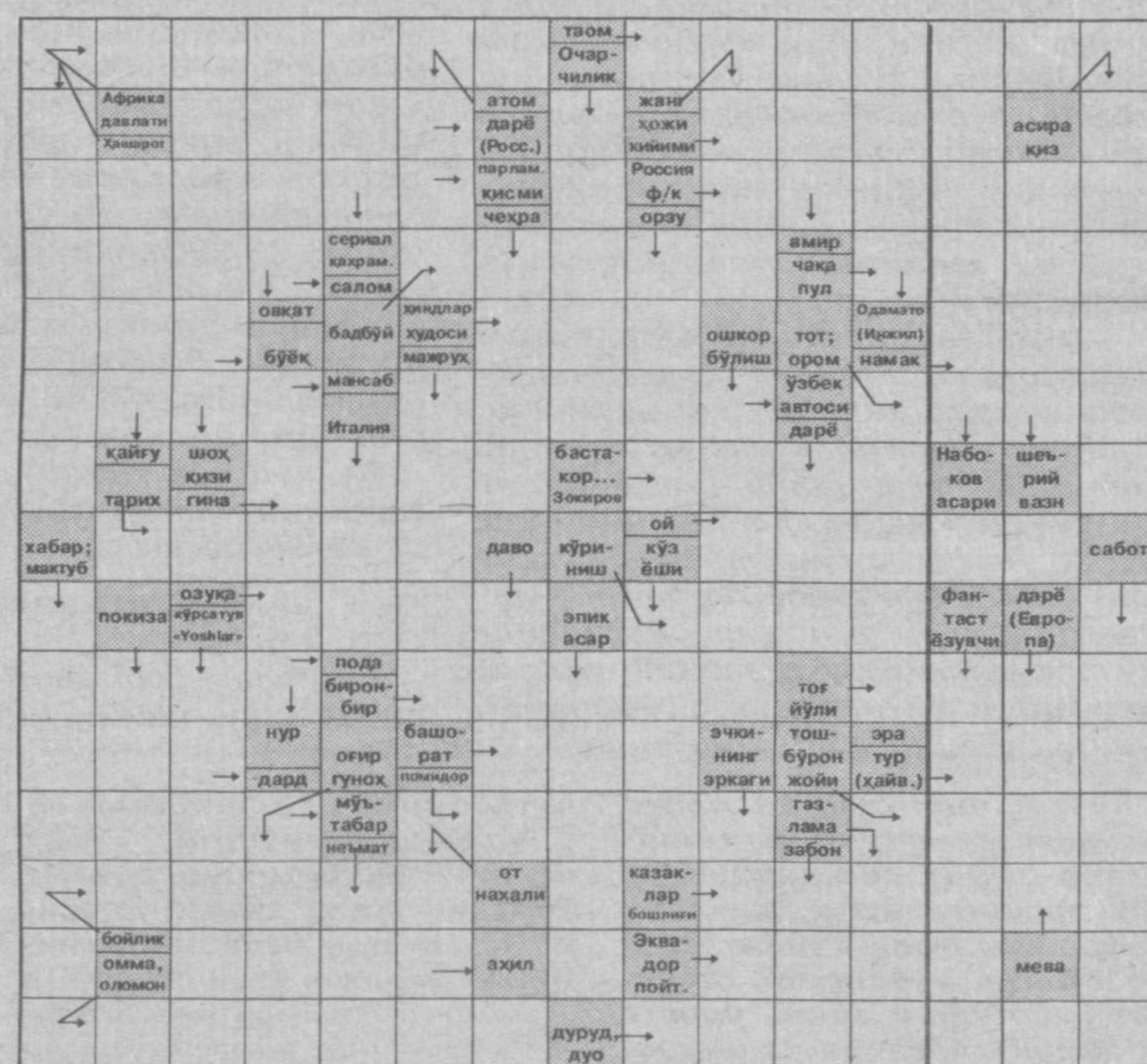
Рассомнинг услубий рангбаранглиги кенгайиб бориб, 1991-1996 йиллар давомида Англия, Хиндистон, Олмония, Туркия, Франция каби чет давлатларда шахсий кўргазмалари ўтказилди. Санъаткор ижодидан кенг ўрин олган портрет ва натюрмортлари борасида

фикр юритадиган бўлсак, рассомнинг ўзига хос анъана ва услублари мавжуд эканлигининг шоҳиди бўламиз. "Асрлар садоси" деб номланган "Автопортрет"ида кўзгу қаршидаги реал ҳаётни ўй-хаёллари сифатида табиат билан уйғунлаштириб, асарнинг бадий жиҳатини оширишга муяссар бўлган. Дастгоҳли кўринишда ҳал этилган мазкур асарда ҳар бир кичик деталь ҳам жуда катта маъно касб этади. Суратга қараб турган киши инсоннинг улғуворлигини, вақтнинг эса ўтиб бораётганини, табиатни асраб-авайлашимиз лозимлигини дилдан ҳис қилади. Натюрмортларида ҳам ана шундай кайфият, миллий ва замонавий руҳнинг уйғунлашуви сезилиб туради. Кези келганда айтиш жоизки, ўзбек тасвирий санъатининг шаклланишида ва уни элга танитишда санъатшуносларимизнинг ўрни катта. Афсуски, соҳадаги мавжуд муаммолар ҳал этилган, деб бўлмайди. Ачинарлиси, республикамизда ўзбек ва жаҳон тасвирий санъатининг тарихи, тур ва жанрлари ҳақида ўзбек тилида ёзилган илмий адабиётлар жуда кам. XIII асрда яшаб ижод этган француз файласуф маърифатпарвари Дени Дидро шундай деган эди: "Қайси миллат ўз болаларига расм ишлашни худди хат-саводни, ўқини ва ҳисоб-китобни ўргатгандек кунт билан ўргатса, бу миллат фан, санъат ва ҳунармандчиликда бошқа халқлардан ўзиб кетади".

Сўзимизнинг интиҳосида бу истеъдодли мўйқалам соҳибини ярим асрлик таваллуд ёши билан қутлаб, эзгу хайрли ишларида, сербарака ижодида зафарлар тилаймиз.

Шаҳрибону СУЮНОВА

"ХАЗИНА" СКАНВОРДИ

Тузувчи: Даврон ТОЖИАЛИЕВ

2002 йил 28 июнь соат 10.00да
Камолитдин Бехзод номидаги миллий
рассомлик ва дизайн институтида
ОЧИК ЭШИКЛАР КҮНИ
ўтказилади.
Қизиқувчилар таклиф этилади.
Манзил: Тошкент, Ю.Ражабий 77.

1-Тошкент Педагогика билим юрти томонидан 1996 йилда Хўжаева Нилуфар Анваровна номига берилган №139076 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Ma'rifat

ТАЪСИС
ЭТУВЧИЛАР:
Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги,
Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Таълим ва фан ходимлари касба уюшмаси Марказий Кўмитаси.

Бош муҳаррир:
Ҳалим САИДОВ

Таҳрир ҳайъати: Йўлдош АХМЕДОВ, Жуманазар БЕКНАЗАРОВ, Икром БҮРИБОЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), Шукур ЖОНБОЕВ, Фахриддин КАРИМОВ (масъул котиб), Курбонбой МАТҚУРБОНОВ, Усмонали МУСАЕВ, Абдусамат РАҲИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Хулқар ТҮЙМАНОВА, Нурлан УСМОНОВ, Саъдулла ҲАКИМОВ, Ўткир ҲОШИМОВ

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат Матбуот Кўмитасида № 20 рақам билан 12 июнь 1998 йил рўйхатга олинган.

ИНДЕКС: 149, 150. Г-529.
Тиражи 32918 Г. 1 2 3 4 5 6
Ҳажми 4 босма табак.
Офсет усулида босилган,
қоғоз бичими А-3

Набатчи муҳаррир:
Нурлан УСМОНОВ,
Набатчи:
Баҳодир ЖОВЛИЕВ.

«Ma'rifat»дан материаллари кўчириб босиш таҳририят рухсати билан амалга оширилиши шарт.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент,
Матбуотчилар кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: масъул котиб—136-56-42, хатлар, мактабгача ва мактабдан ташқари таълим янгиликлари бўлими —136-54-23, умумий ўрта таълим янгиликлари бўлими, касбга йўналтириш ва ўрта махсус таълим янгиликлари бўлими — 136-54-03, олий таълим янгиликлари бўлими, реклама ва тарғиб-бот бўлими — 136-55-58.

Газета материаллари «Ma'rifat Madadkor» нашриётида терилди. Pentium компьютерида Лилия БИНАШЕВА ва Малоҳат ТОШОВА саҳифаллади.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акционерлик компанияси босмаҳонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси 41-уй

Боснишга топшириш вақти—20.00.
Топширилди — 20.00